

Riigikohtu 91. aastapäeva kaasuskonkurss

Parimate tööde kogumik

Konkursile laekus 135 tööd, millest 11 olid venekeelsed.

Kaasuskonkursi žürii oli 7-liikmeline. Žürii esimees on Jüri Põld (riigikohtunik), žüriisse kuulusid veel Rutt Teeveer (kohtunik), Marge Püss (prokurör), Karina Lõhmus-Ein (advokaat), Merle Lupp (ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja), Heddi Lutterus (Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna juhataja), Toomas Kelt (ajakirjanik).

Sisukord

Kaasus nr 1. Anna lastelaagris	3
Kaasus nr 2. Maasik vs. Kilpla linn	5
Kaasus nr 3. Suplus purskkaevus	8
Suplus purskkaevus	10
<i>Karel Mäekala, 9. klasside I koht</i>	
Suplus purskkaevus	14
<i>Siret Viks, 9. klasside II koht</i>	
Maasik vs. Kilpla linn	18
<i>Johanna Kuld, 9. klasside III koht</i>	
Suplus purskkaevus	22
<i>Laura Kaar, 10. klasside I koht</i>	
Maasik vs. Kilpla linn	26
<i>Meril Kristi Haljand, 10. klasside II koht</i>	
Anna lastelaagris	29
<i>Helena Akkel, 10. klasside III koht</i>	
Maasik vs Kilpla linn	33
<i>Marta Hang, 11. klasside I koht</i>	
Maasik vs. Kilpla linn	38
<i>Tõnis Kasekamp, 11. klasside II koht</i>	
Анна в детском лагере	42
<i>Aljona Fedotova, 11. klasside III koht</i>	
Maasik vs. Kilplala linn	47
<i>Janne Susi, 12. klasside I koht</i>	
Anna lastelaagris	51
<i>Gertu Soldan, 12. klasside II koht</i>	
Maasik vs. Kilpla linn	55
<i>Joonas Vangonen, 12. klasside III koht ja žürii poolt märgitud töö eriarvamuse eest</i>	
Анна в детском лагере	60
<i>Alisa Avrutina, žürii eripreemia illustreeritud kaasuslahendi eest</i>	

Anna lastelaagris

Jevgenia Martin pani oma 14-aastase tütre Anna OÜ Virumaa Lastelaagrid (edaspidi OÜ) korraldatavasse noorte suvelaagrisse, mis oli mõeldud 12–16-aastastele poistele ja tüdrukutele. Lapse laagrisse andmisel sõlmisid Jevgenia Martin ja OÜ lepingu, mille kohaselt J. Martin tasus OÜ-le laagri eest 2740 krooni ning laagrit haldav OÜ kohustus “pakkuma laagrisse tulevale noorele aktiivset ja tervistavat puhkust kahe nädala jooksul”.

Laagri päevakavas oli palju üritusi, sh ka diskoõhtu. Diskol kedagi tantsima ei sunnitud, kuid kõik lapsed kamandati selle ajaks tantsusaali kokku, et laagri töötajatel oleks neid hõlpsam valvata. Annale meeldis tantsida. Ta tantsis terve õhtu 16-aastase Marekiga, kellele Anna väga meeldis. Ka Annale hakkas noormees meeldima niivõrd, et koos hiiliti tantsusaalist välja. Laagri töötajad Anna ja Mareki kadumist tähele ei pannud. Noored läksid jalutama lähedalasuva järve äärde, kus üks asi viis teiseni ning Anna jäi selle kohtumise tagajärjel rasedaks.

Jevgenia Martin kaebas OÜ Virumaa Lastelaagrid kohtusse, nõudes tagasi 2740 krooni suurust laagrimaksu ning kahjutasu 25 000 krooni. Tema arvates oli laager jätnud täitmata oma lepingulised kohustused ning põhjustanud hooletuse tõttu Annale psüühilise trauma. Laagritöötajad oleksid pidanud hoolsamalt lapsi valvama ning ka vältima noorte seksuaalset läbikäimist. Lisaks kirjutas Jevgenia Martin kohaliku nädalalehe arvamusküljele loo, kus hoiatas teisi lapsevanemaid, et nad ei paneks oma lapsi OÜ korraldatavatesse laagritesse, kuna nendes puudub igasugune järelevalve laste üle. Pärast artikli ilmumist tühistas seitse lapsevanemat registreeringu järgmisesse suvelaagrisse.

OÜ väitis kohtus, et temal oli kohustus pakkuda aktiivset ja tervistavat puhkust ning seda kohustust ei ole laager rikkunud. 14-aastase ja vanema isikuga suguline vahekord ei ole iseenesest kriminaalkuritegu ning sellises eas noortel on suguelu alustamine tänapäeval tavaline. Jevgenia Martinile oli teada, et laagris on nii poisid kui ka

tüdrukud. Anna ise oli halvasti kasvatatud, ei teadnud, milliseid riske toob kaasa suguelu, ei hoolinud oma tervisest ega kasutanud rasestumisvastaseid vahendeid. Põhiseaduse § 27 kohaselt on perekond rahva püsimise ja kasvamise ning ühiskonna alusena riigi kaitse all ning seega ei saa lapsesaamist pidada moraalseks kahjuks.

OÜ omakorda nõudis kohtus Jevgenia Martinilt laimava artikliga tekitatud kahju eest 50 000 krooni hüvitist. OÜ väitis, et kohalikus nädalalehes avaldatud arvamusloo tõttu oli ta sunnitud ära jätma ühe kahepäevase suvelaagri, kuna sellesse registreerus liiga vähe lapsi. Lisaks kahju hüvitamisele nõudis OÜ, et Jevgenia Martin avaldaks samas nädalalehes vabanduse, kus kirjutaks, et laager oli hästi korraldatud ning lastele oli organiseeritud piisavalt aktiivseid tegevusi.

Millise otsuse peaks kohus tegema?

Abistavad küsimused

- 1.** Kas üldse ja kui jah, siis millisel juhul saab lapsesaamine olla mittevaraline (moraalne) kahju?
- 2.** Milline oleks pidanud olema laagritöötajate hoolsus laste valvamisel ja kas laagritöötajad oleksid pidanud takistama noorte omavahelist seksuaalset läbikäimist laagris viibimise ajal?
- 3.** Kas ja millistel tingimustel vastutab Jevgenia Martin teiste lapsevanemate otsuse eest mitte panna oma lapsi OÜ Virumaa Lastelaagrid laagrisse?

Maasik vs. Kilpla linn

2010. aasta majanduslangus lõi valusasti Kilpla linna eelarve pihta. Linna tulud kuivasid kokku katastroofilise kiirusega ning töötajad, kes varem olid omalt poolt linna tuludesse tulumaksuga panustanud, ühinesid järjest sotsiaalabivajajate armeega. Kilpla Linnavalitsus arutas tekkinud olukorda ning leidis, et linna kulude kokkuhoidmiseks tuleb tarvitusele võtta karmid meetmed, kuna muidu võiks omavalitsus üldse pankrotistuda. Linnavalitsus otsustas külmutada kõik investeeringud, koondada kümme ametnikku, loobuda ametnikele igal aastal makstavast kuupalgasuurusest preemiast ning vahetada linnapea auto odavamaks vastu. Ehkki avaldati arvamust, et püstitamata tuleks jätta ka hirmkallis Itaalia marmorist väärismetalldetailidega ausammas linnapeale, leidis linnavalitsus, et see oleks vale, sest linnakodanikes oma linna üle uhkustunde tekitamiseks ja seeläbi ka parema elukeskkonna säilitamiseks on propagandatöö väga oluline. Küll aga otsustati, et lisakokkuhoiu saavutamiseks lülitatakse iga päev vahemikus 01:00 kuni 06:00 välja tänavavalgustus, välja arvatud linna läbivalt kolmelt magistraalteelt, ning lume äraviimise asemel lükatakse see lihtsalt tänavate äärde hunnikusse, kus see lõpuks ise ära sulab. Nii plaaniti aasta lõpuks kokku hoida suurem osa samba püstitamiseks vajalikust summast.

Ilmar Maasik on Kilpla Linnahaiglas arst. Ühel märtsikuisel varahommikul kell 02:00 lõpetas ta õhtuse vahetuse linnahaiglas, tõmbas selga musta villase mantli ning asus koduteele. Maasik oli pikast vahetusest väsinud, aga õnneks polnud vaja kaugele minna – koduni oli vaid veerandtunni tee.

Maasik elab Vahtra tänavas. Vahtra tänav on kahesuunaline tänav, millel pole äärekividega eraldatud kõnniteid ja mis ristub Luige teega – ühega neist magistraalidest, millel tänavavalgustust välja ei lülitata. Vahtra tänaval nagu ka teistel Vahtra tänavaga ristuvatel tänavatel oli valgustus linnavalitsuse korralduse kohaselt välja lülitatud. Maasik kõndis teeservas, laveerides veel sulamata lume ja jääkuhilate vahel. Peaaegu koduni jõudnud, asus Maasik teed ületama. Korruga pööras Luige teelt

Vahtra tänavale 19-aastase Georg Jaska juhitud sõiduauto BMW ning sõitis teed ületanud Maasikule otsa. Maasik sai vigastada, lisaks sääreluu murrule oli tal veel ajuvapustus ning hulganisti väiksemaid muhke ja kriimustusi. Politseiuurimise käigus selgitati välja, et vaid kaksikümme meetrit ristmikust eemal teed ületanud Maasikut Jaska ei näinud. Tema sõidukil kulus ristmikust Maasikuni jõudmiseks vaid 2,5 sekundit ning hästivalgustatud teelt pimedasse kõrvaltänavasse pöörates ei suutnud ka auto eredad halogeenpirnidega kaugtuled kompenseerida valgustustingimuste kiiret muutumist. Politsei arvates oli tegemist õnnetusega – Jaska oli kaine ning kiirust ei ületanud, samuti lülitas sisse kaugtuled, et pimedat tänavat paremini valgustada. Tumedasse riietatud Maasikut oli lihtsalt raske pimedas märgata hoolimata helkurist, mida ta kandis.

Maasik kaebas Kilpla Linnavalitsuse halduskohtusse. Oma kaebuses leidis Maasik, et linnavalitsus on lubamatult asunud kokku hoidma elanike turvalisuse arvel, jättes linna pimedusse ja lume ja jää koristamata. Samba peale raha raiskamise asemel tuleks hoopis tänavad puhtaks teha ning tänavavalgustus töös pidada. Praegu viis linna kokkuhoiupoliitika aga õnnetuseni, kus inimene sai vigastada. Maasik leidis, et maksumaksjana on tal õigus nõuda, et linnavalitsus lähtuks maksuraha kulutamisel linnarahva parimatest huvidest, mitte ei tegeleks poliitilise eneseupitamisega ega juhiks psühholoogilise manipuleerimise abil linna tegelikelt probleemidelt tähelepanu kõrvale. Maasik nõudis talle liiklusõnnetuses tekitatud kahju hüvitamist

Linnavalitsus vaidles esitatud kaebusele vastu. Kõigepealt olevat liiklusõnnetuses süüdi pigem Maasik ise, sest ta riietus raskestinähtavasse musta mantlisse. Ka noor juht oli liikluses hoolimatu ning sõitis teeolusid arvestades liiga kiiresti. Mis aga puudutab Maasiku kui maksumaksja õigust oma maksuraha kulutamist kohtus vaidlustada, siis sellist õigust maksumaksjatel ei olevatki. Linnavalitsuse otsused sünnivad esindusdemokraatia põhimõttest lähtuvalt ning Maasikul nagu ka teistel linnakodanikel on võimalus selle kohta oma vaateid avaldada järgmistel valimistel.

Kuidas peaks halduskohus kaebuse lahendama ja miks?

Abistavad küsimused

1. Kui palju vastutab igäüks oma ohutuse eest ise ning kui kaugele peaks minema linnavalitsuse hool?
2. Milline tähendus on kohtus sellel, et politseiuurimise käigus Jaska süüd õnnetuse põhjustamises ei leitud?
3. Kas kohus võib käskida linnavalitsusel tegeleda propaganda asemel tänavate valgustamise ja lumekoristusega? Miks või miks mitte? Milline on kohtu roll esindusdemokraatiaga kohaliku omavalitsuse otsuste kontrollimisel ning kas üksikul maksumaksjal on (kas peaks olema) õigus linnavalitsuse otsuseid kohtus vaidlustada, kui tema arvates tegeleb linnavalitsus raiskamisega?

Suplus purskkaevus

28-aastane Marie töötab Vahtramõisa haiglas arstina. Ühel päeval vedas ta sõpradega, kelle hulka kuulus ka haigla sisehaiguste osakonna juhataja, 6000 krooni peale kihla, et läheb haigla parki purskkaevu alasti ujuma.

Vahtramõisa haigla krunt on piiratud poolteise meetri kõrguse hekiga, haigla parki sissesõitu reguleerib tõkkepuu. Ainuke ametlik haigla parki viiv jalgteed läheb läbi haigla, ent lisaks sellele on patsiendid murdnud läbi heki veel umbes tosin otseteed lähedalasuva bussipeatuse ja lasteaia juurde. Läbi hekiaukude on tänavalt parki otsetee ja -vaade. Tänavalt, mille ääres haiglahoone asub, parki näha ei ole.

Soovides kihlvedu võita, tegigi Marie lubatu teoks: esmaspäeva pärastlõunal kella 14 paiku suples ta oma sõprade üllatuseks haigla purskkaevus. Purskkaevu vesi vahutas šampoonist, mida Marie oli vette lisanud ning enamiku ajast oli temast näha vaid pea. Osa Marie sõpru vaatas üritust sealtsamast purskkaevu juurest, mõned töökaaslased jälgisid suplust haiglahoonest. Haiglasse protseduuridele tulnud 60-aastane Hillar soovis haiglasse siseneda pargi kaudu. Ta kasutas haiglasse sisenemiseks läbi heki sissetallatud teed ning nägi Mariet purskkaevus. Selle peale kutsus Hillar politsei, kellele rääkis, et ootas ühe hekiaugu juures, et suplus lõpeks, kuid tal polnud kauem aega oodata. Hillar seletas veel, et oli väga häiritud sellest, mida nägi, ja avalikus kohas ei tohiks sellist moraalilõtvust lubada.

Politsei koostas Mariele väärteoprotokoll ja saatis asja arutamiseks kohtule. Politsei leidis, et avalikus kohas alasti viibimine on avaliku korra rikkumine, ning Mariele selgitati, et karistusseadustiku § 262 alusel ähvardab teda nüüd kuni 6000-kroonine trahv või isegi kuni 30-päevane arest.

Marie ennast süüdi ei tunnistanud ja seletas kohtule, et erahaigla park ei ole avalik koht ning et alasti purskkaevus suplemine ei ole avaliku korra rikkumine, vaid igäi

enda vaba valik, mis ei tohiks kedagi häirida. Seda vaba valikut toetab Marie hinnangul ka põhiseaduse § 19, mis näeb ette igäühe õiguse vabale eneseteostusele. Samuti poleks Hillar üldsegi tohtinud haigla pargis viibida, sest haigla territooriumile ei tuleks siseneda läbi heki.

Kohus peab nüüd tegema otsuse, kas ja kuidas Mariet karistada. Mida peaks kohtunik sealjuures kaaluma?

Abistavad küsimused

1. Kas tegemist oli avaliku kohaga või mitte?
2. Mis on avalik kord ja kuidas tuleks analüüsida, milline teguviis seda korda rikub?
3. Põhiseaduse § 19 näeb ette igäühe õiguse vabale eneseteostusele. Kas alasti avalikus kohas viibimine peaks selle sätte järgi olema lubatud ning kas seda õigust on võimalik ka piirata? Kui jah, siis millistel juhtudel?

Suplus purskkaevus

Karel Mäekala, Tartu Kommertsgümnaasium

Juhendaja Riina Voltri

Vahtramõisa haiglas töötav arst Marie vedas sõpradega kihla, et ujub alasti haigla purkkaevus. Soovides kihlvedu võita, tegigi Marie lubatu teoks. Juhtunud nägi pealt haiglasse tulnud Hillar, kes teatas sellest politseile. Marie ennast süüdi ei tunnistanud ja seletas kohtule, et erahaigla park ei ole avalik ning et alasti purskkaevus suplemine ei ole avaliku korra rikkumine, vaid igäühe enda vaba valik, mis ei tohiks kedagi häirida. Politsei leidis, et avalikus kohas alasti viibimine on avaliku korra rikkumine ja koostas Mariele väärteoprotokoll. Nüüd ähvardab Mariet kuni 6000-kroonine trahv või isegi kuni 30-päevane arest.

Marie argumendid:

1. Esmalt soovin märkida, et tegemist ei olnud avaliku kohaga, kuna intsidendi toimumiskohaks on Vahtramõisa erahaigla hoone ja pargiga. Tegemist on kitsalt määratletud inimeste ringile kasutamiseks mõeldud pargiga: väljaspool haiglat saavad parki ainult need inimesed, kes omavad tõkkepuu pulti ja läbi haigla ainult need inimesed, keda haigla töötajad läbi haigla parki viivat jalgteed kasutama lubavad. Seega on pargi kasutajate ring täielikult kontrollitud haigla haldaja poolt. Park on avalikust linnatänavast eraldatud 1,5 meetri kõrguse hekiga, mis garanteerib selle, et tänavalt, mille ääres haiglahoone asub, parki ega seal toimuvat näha ei ole.
2. Kihlveo täideviimisel lähtuti teadmisesest, et on olemas pargis purskkaevus alasti suplemiseks krundi haldaja kooskõlastus ja heakskiit, kuna kihlveost võttis osa ka haigla sisehaiguste osakonna juhataja.
3. Pargis toimunu puhul ei olnud tegemist moraallilõtvuse ja enesepaljastusega, kuna purkkaev oli täidetud vahuga, mis varjas alasti keha, enamiku ajast oli nähtav vaid pea.

4. Supluse jälgijaid oli nii purskkaevu ümbruses, kui ka haiglahoones, kes olid toimivas osalised ning vajadusel oleksid saanud suunata kogemata pargialale sattuvad inimesed kõrvale. Kuna Hillar kasutas haigla territooriumile pääsemiseks mitteametlikku viisi, siis ei osanud haigla töötajad sellega arvestada. Samuti ei teinud Hillar pargis viibijatele end nähtavaks, et nad teaksid, et tegevust on jälgimas kõrvaline isik, vaid ootas hekiaugu juures, et suplus lõppeks.

5. Hoopis Hillar on see, kes käitus valesti, tuginedes erahaigla territooriumil läbi territooriumi piirava heki, jälgis salaja eraterritooriumil toimuvat pealt ning sekkus eravaldusel toimuvasse politsei kutsumisega, tekitades sellega suplejale korvamatuid hingelisi üleelamisi.

6. Selgitame, et purskkaevu suplemise ajendiks oli eneseteostus, kuna üheks kihlveo osapooleks oleks tööandja (sisehaiguste osakonna juhataja), kes soostus tegu kompenseerima 6000 krooniga. Kõnealuse teo motivatsiooniks oli positiivset tunnustust saamine tööandjalt.

7. Kuna EV põhiseaduse § 19 näeb ette igapäevase õiguse vabale eneseteostusele ning teoga ei mindud vastuollu teiste inimeste õiguste ja vabaduste austamise ja arvestamisega, palume tühistada avaliku korra rikkumise protokoll.

Politsei argumendid:

1. Tegemist oli avaliku korra rameda rikkumisega, kuna avalikus kohas pandi toime keelatud tegevus avaliku alastuse näitamise näol.

2. Haigla pargi puhul on tegemist avaliku kohaga, kuna hoolimata sellest, et tegemist on erahaiglaga, on tegemist avaliku asutusega ja on sinna juurdepääs kõigil inimestel. On teada fakt, et lisaks ametlikele sissepääsudele on läbi heki umbes tosin otseteed ja -vaadet. Arvestades fakti, et ühest küljest piirab parki hoone ja hekk on seega kolmes küljes, on igas heki küljes keskmiselt neli auku, mis tagab hea nähtavuse lähedalasuvatest rahvarohkematest paikadest nagu lasteaed ja bussipeatus haigla parki.

3. Eriti taunitav on asjaolu, et alastust näidati hoolimata teadmisest, et kõrvalasuva lasteaia territooriumi ja haigla pargi vahel olevas hekis olevad augud tagavad lasteaia lastele hea nähtavuse pargis toimuvale. Kuna tegu pandi toime päevasel ajal, kui lasteaia lapsed oma territooriumil tõenäoliselt mängisid, siis arvestades laste elavat huvi ümberringi toimuvasse, siis võis tegu nähtav olla ka neile.

4. Raskendavaks asjaoluks võib pidada, et teo toimepanija puhul on tegemist arstiga, kes austatud ühiskonnaliikmena peaks näitama oma käitumisega eeskju teistele inimestele, eriti oma tööülesandeid täites. Kuna viibiti tööandja territooriumil, siis on alust arvata, et tegemist oli tööajaga, mis töötaja esindab nii oma tööandjat kui kogu oma elukutse esindajaid. Heites oma tegudega: nii alasti avalikus kohas viibimine kui ka hasartmängude, milleks kihlvedu kindlasti pidama peab, populariseerimisega, varju nii haigla kui arstide moraalile.

5. Ka juhul, kui kohus leiab, et haigla pargi näol ei ole tegemist avaliku kohaga, siis soovime märkida avaliku korra rikkumisena ei saa käsitleda ainult avalikus kohas toime pandud rikkumist. Lähtuvalt POLITSEI JA PIIRIVALVE SEADUSE § 7² lõikele 1 on avalik kord ühiskonna seisund, milles on tagatud õigusnormide järgimine ning isikute subjektiivsete õiguste ja õigushüvede kaitstus. Avaliku korra rikkumine on seega palju laiem mõiste kui avalikus kohas toime pandud rikkumine.

6. Samuti ei nõustu me väitega nagu tegu lähtunuks EV põhiseaduse § 19, kuna ei arvestatud antud paragrahvis toodud piiranguga. Igaüks peab oma õiguste ja vabaduste kasutamisel ning kohustuste täitmisel austama ja arvestama teiste inimeste õigusi ja vabadusi ning järgima seadust. Antud juhul on mindud vastuollu seadusega rikkudes avalikku korda ning mitte arvestatud ja austatud teiste inimeste (Hillar, haigla patsiendid, haigla töötajad, kes ei olnud kihlveos osalised, lasteaias viibivad isikud ja bussipeatuses viibivad isikud) õigusi ja vabadusi.

Kohtu otsus:

Kuigi Vahtramõisa haigla krunt on piiratud poolteise meetri kõrguse hekiga ja haigla parki sissesõitu reguleerib tõkkepuu on siiski tegemist avaliku kohaga. Avalik koht on iga territoorium, ehitis või ruum, mis on antud üldiseks kasutamiseks või mis tegelikult on üldkasutatav (väljak, tänav, tee, park, haljasala, staadion, baar, kauplus, võimla, käimla, ettevõtte, hoov, elamu trepikoda, elamu, ühissõiduk jms). Juhul kui haigla territooriumile sisenemisel puudub viide eravaldusele, siis ei saa kodanik seda kuidagi eeldada. Antud kaasuses seda mainitud ei olnud, mistõttu eeldatakse lahenduses, et tegemist ei ole eravaldusega.

Avalikes kohtades on keelatud kaaskodanike pahatahtlik tülitamine lärmamine, ebasüüdsate väljendite kasutamine ja muud kodanike raku, süüdsus- ja turvatunnet riivavad või muul viisil inimväärlikust alandavat teod. Alasti ujumine kuulub kindlasti kaaskodanike süüdsustunnet riivavate tegude hulka.

Kuigi Eesti Vabariigi põhiseaduse § 19 annab igäühele õiguse vabale eneseteostusele, ütleb see ka samas, et igäüks peab oma õiguste ja vabaduste kasutamisel ning kohustuste täitmisel austama ja arvestama teiste inimeste õigusi ja vabadusi ning järgima seadust. Kindlasti oleks Marie leidnud sündsama ja seadusega kooskõlas oleva paiga alasti ujumiseks.

Kaaludes mõlema poole argumente mõistame Marie süüdi avaliku korra rikkumise eest. Vastavalt karistusseadustikule karistatakse avalikus kohas teiste isikute rahu või avaliku korra muud rikkumise eest rahatrahviga kuni sada trahviühikut või arestiga. Vastavalt kriminaalmenetluse koodeksile on üks trahviühik kuuskümmend krooni, mis lubab maksimaalseks karistuseks Mariele rikkumise eest määrata rahatrahvi kuus tuhat krooni.

9. klass

II auhinnaline koht

Suplus purskkaevus

Siret Viks, Rõuge Põhikool

Juhendaja Inga Ermel

Kohtunik saabub saali, viipab käega ning palub saalis olevatel inimestel istuda.

Kohtunik: Täna on kohtus arutlusel Marie väärtegu, kes käis haigla purskkaevus suplemas. Politsei leidis, et avalikus kohas alasti viibimine on avaliku korra rikkumine, ning Mariele selgitati, et karistusseadustiku § 262 alusel ähvardab teda nüüd kuni 6000-kroonine trahv või isegi kuni 30-päevane arest.

Alustuseks palun oma seisukohti tutvustada prokuröril.

Prokurör: Austatud kohus,

Prokuratuur leiab, et käsiloleva kohtuasja asjaolud näitavad Marie poolt väärteo toimepanemist. Uurimise käigus on tõendatud, et Marie viibis avalikus kohas alasti, mis on avaliku korra rikkumine.

Prokuratuur uurib Marie tegu mitmest vaatenurgast.

Esiteks küsime: kas haigla pargi näol on tegu avaliku kohaga? Vastus saab kiiresti selgeks – tegemist on avaliku haiglaga, kus viibib päevas palju patsiente, kellel kõigil on õigus käia haigla pargis. Tänu sellele on haigla park avalik koht ja Marie käitumine ei olnud sünnis. Marie viide hekiaugust sisenemisest on absurdne, sest hekiaugud ei ole Hillari tekitatud. Neid otseteid on kasutanud paljud inimesed. Kui haigla juhtkond ei soovi, et neid teid kasutataks, tuleks paigaldada vastavad viidad. Marie oleks pidanud arvestama hekiaugust sisenevate inimestega ning ka juhuslike möödujatega, kes oleks võinud möödudes ebasüüdsat olukorda märgata.

Kaitsja: Vastulause! Erahaijala park ei ole avalik koht.

Kohtunik: Vastulause tagasi lükatud. Palun prokuröril jätkata.

Prokurör: Teiseks küsime: kas Marie ületas vaba eneseteostuse piire? Vastus on jaatav. Põhiseaduse § 19 järgi peab inimene austama teiste inimeste õigusi ja vabadusi. Oma vaba eneseteostusega ei austanud Marie teiste inimeste õigusi ja

vabadusi. Arsti juurde tulnud Hillari jaoks oli häiriv näha Mariet purskkaevus suplemas.

Kaitsja: Vastualuse! Hillar sisenes haigla territooriumile sobimatust kohast.

Kohtunik: Vastulause tagasi lükatud. Palun kaitsjal prokuröri kõnele vahelesegamine lõpetada. Palun prokuröril jätkata.

Selle teoga põhjustas Marie Hillarile ebameeldivust ja tekitas vastakaid tundeid. Hillari asemel oleks võinud ka mõni väike laps haigla pargist läbi jalutada, mistõttu ei ole Marie tegu kuidagi põhjendatud.

Niiviisi arutledes leiab süüdistus, et Marie käitumisele ei ole vabandusi. Prokuratuur leiab, et Marie on toime pannud väärteo ning ta peab saama seadusega ette nähtud karistuse. Põhiseaduse § 25 järgi on igapäev õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Kuna Marie pole eelnevalt kohtu poolt karistatud, leiab prokuratuur, et õiglase karistus Mariele oleks 6000-kroonine rahatrahv ning 2000- kroonine hüvitis Hillarile moraalse kahju tekitamise eest.

Kohtunik: Täname prokuröri oma seisukohtade esitamise eest. Järgnevalt palume kaitsjal esitada omad seisukohad.

Kaitsja: Täname, austatud kohus. Prokuröri seisukohtadest jääb mulje, nagu Marie oleks toime pannud raske kuriteo. Marie viibis alasti erahaigla pargis, mida ei peaks lugema avalikuks kohaks, see tähendab, et seal on õigus viibida ka alasti. Härra Hillar sisenes haigla territooriumile läbi heki, mis ei ole sissekäiguks mõeldud. Sellel hetkel, kui Marie suples purskkaevus, oleks pidanud Hillar viibima haiglahoone peasissekäigu juures. Selline varga kombel aeda murdmine ei ole eetiline. Prokuröri väited Marie alastiolekust ei vasta tõele, sest purskkaevu oli lisatud šampooni, mis vahutas ja kattis Marie keha, see näitab, et Marie ei pannud toime midagi kõlvatut. Marie oli hoolitsenud, et tema keha oleks kaetud ning põhimõtteliselt ei olnud ta kaevus alasti. Marie oli oma tegu eelnevalt kooskõlastanud paljude haigla töötajatega, kes ei näinud selles teos midagi sobimatut. Kuna peale Hillari ei ole kellelgi Marie teo kohta pretensioone ja Hillar viibis erahaigla pargis sobimatust kohast sisenedes, ei saa Hillari pretensioone lugeda põhjendatuteks.

Nendele argumentidele toetudes ei saa Mariet süüdistada väärteo toimepanemises, kaitsja nõuab Marie väärteoprotokolli tühistamist.

Saalis tõuseb lärm.

Kohtunik: Palun kohtusaalis vaikust! Kuna mõlemad osapooled on kuulatud, läheb kohus otsust tegema.

Kohus lahkub saalist.

50 minutit hiljem saabub kohus saali tagasi.

Kohtunik palub saalis viibivatel inimestel istuda.

Kohtunik: Kohus, kuulanud ära mõlemate osapoolte seisukohad ja argumendid, jõudis järgnevale otsusele.

1. Haigla park on avalik koht, sest haiglas viibivatel isikutel on õigus seda külastada. Parki viivale teele pole paigaldatud keelumärke, mis viitaks pargi eraomandusele. Läbi heki murtud otseteede kasutamine Hillari poolt ei kergenda Marie süüd, sest Marie teadis oma tegevuse toime panemise hetkel nende olemasolust. Eelnevast järeldub, et Marie väited erahaigla pargis lubatud suplemise kohta ei leidnud kinnitust.

2. Põhiseaduse § 19 näeb ette, et vabal eneseteostusel tuleb arvestada teiste inimeste õiguste ja vabadustega, millega Marie purskkaevu alasti suplema minnes ei arvestanud. Marie tegevus oli sündsusetu ja avalikku kohta kõlbmatu, häirides sellega Hillarit. Avalikus kohas alasti viibimine ei ole avaliku korra järgi lubatud.

3. Kaitsja argumenti Mariet katvast vahust ei saa kergendavaks asjaoluks lugeda, sest šampooni lisamisega purskkaevu võidi tekitada loodusele kahju. Purskkaevu lisatud šampoon ei olnud mõeldud kasutamiseks purskkaevus, mistõttu võis sellega kaasneda purskkaevu puhastusseadmete rikkumine ning filtrite ummistumine. Lisaks võis Marie oma mõtlematu teoga ka loodusreostuse tekitada.

4. Kaitsja argumenti kooskõlastusest haigla töötajatega ei saa lugeda kergendavaks asjaoluks, sest Marie oleks pidanud oma ürituse kooskõlastama haigla juhatusega. Haigla töötajatel puudub selliste otsuste tegemiseks seaduslik õigus. Lisaks oleks pidanud Marie kooskõlastama oma ürituse ka kohaliku linnavalitsuse ja politseiga. Marie provokatiivne tegevus ei olnud kooskõlas Eesti Vabariigi põhiseaduse ning heakorra eeskirjadega. Ta rikkus oma tegevusega teiste inimeste õigusi ja vabadusi.

5. Kohus otsustab, et Marie pani haigla pargis purskkaevu suplema minnes toime väärteo. Marie rikkus ka avalikku korda, viibides avalikus kohas alasti. Ei arvestanud teiste inimeste õigusi ja põhjustas moraalset kahju. Kohtu arvates tekitas Marie oma teoga loodusele kahju. Kohus määrab Mariele 4500-kroonise rahatrahvi väärteo

toimepanemise eest, (kergendav asjaolu) kohtualune isik ei ole eelnevalt kohtulikult karistatud.

6. Hillarile hüvitise maksmine ning haiglale materiaalse kahju tasumine ei kuulu selle kohtuasja alla. Haigla juhtkonnal ja Hillaril on õigus oma kahjude korvamiseks pöörduda kohtu poole uue kohtuasja algatamiseks. Kohus jätab selles kohtuasjas Hillari soovi arutamata.

9. klass

III auhinnaline koht

Maasik vs. Kilpla linn

Johanna Kuld, Miina Härma Gümnaasium

Juhendaja Alo Savi

Ühel märtsikuisel varahommikul kell 02:00 lõpetas Ilmar Maasik õhtuse vahetuse linnahaiglas, tõmbas selga musta villase mantli ning asus koduteele. Tema kodu asub Vahtra tänavas, mis on kahe-suunaline ning millel pole äärekividega eraldatud kõnniteid ning mis ristub Luige teega – ühega neist magistraalidest, millel tänavavalgustust välja ei lülitata. Vahtra tänaval nagu ka teistel Vahtra tänavaga ristuvatel tänavatel oli valgustus linnavalitsuse korralduse kohaselt välja lülitatud. Maasik kõndis teeservas, laveerides veel sulamata lume ja jääkuhilate vahel. Peaaegu koduni jõudnud, asus Maasik teed ületama. Korraga pööras Luige teelt Vahtra tänavale 19-aastase Georg Jaska juhitud sõiduauto BMW ning sõitis teed ületanud Maasikule otsa. Maasik sai vigastada, lisaks sääreluu murrule oli tal veel ajuvapustus ning hulganisti väiksemaid muhkke ja kriimustusi. Politsei uurimise käigus selgitati välja, et vaid kaksikümne meetrit ristmikust eemal teed ületanud Maasikut Jaska ei näinud. Tema sõidukil kulus ristmikust Maasikuni jõudmiseks vaid 2,5 sekundit ning hästivalgustatud teelt pimedasse kõrvaltänavasse pöörates ei suutnud ka auto eredad halogeenpirnidega kaugtuled kompenseerida valgustustingimuste kiiret muutumist. Politsei arvates oli tegemist õnnetusega – Jaska oli kaine ning kiirust ei ületanud, samuti lülitas sisse kaugtuled, et pimedat tänavat paremini valgustada. Tumedasse riietatud Maasikut oli lihtsalt raske pimedas märgata hoolimata helkurist, mida ta kandis.

Kilpla Linnahaigla arst Ilmar Maasik kaebab halduskohtusse Kilpla Linnavalitsuse, süüdistades linnavalitsust selles, et nad on lubamatult asunud kokku hoidma elanike turvalisuse arvelt, jättes linna pimedusse ja jää ja lume koristamata.

Ilmar Maasiku esindaja süüdistus

Linn on süüdi, sest härra Maasik pidi kõndima tee servas laveerides lume ja jää vahel, kuna tänaval puudus kõnnitee ning lumi ja jää oli koristamata, et linn saaks püstitada kaju. Härra Maasikul oli helkur. Liikluseeskiri, § 25 ütleb, et halva nähtavuse korral või pimedal ajal kõnniteeta ja valgustamata teel liikudes peab jalakäija kasutama helkurit või süüdatud laternat. Kilpla Linnavalitsus väidab, et Maasik on ise süüdi, riietudes raskestinähtavasse musta mantlisse. Maasikut ei saa süüdistada tumedate riiete kandmises, sest see ei ole ühegi seadusega vastuolus ning vastupidi, seadusekuuleka kodanikuna ta kandis helkurit.

Kui avaldati arvamust, et kaju tuleks püstitamata jätta, teatas linnavalitsus, et parema elukeskkonna säilitamiseks on propagandatöö väga oluline. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 3 alusel on linnaelanikel õigus osaleda kohaliku omavalitsuse teostamisel. Kuid antud juhtumist võib olla küsitav, kas kaju säilitab paremat elukeskkonda või teeb seda turvalisus. Kuna jää ja lume koristamine ja tänavavalgustus on linna ülesanded, mille linn tagaplaanile heitis, on vajalik selgeks teha, et turvalisus on kõige tähtsam ning kui oluline ka Itaalia marmorist väärismetalldetailidega ausammas ka ei oleks, põhiseaduse § 16 ütleb, et igäihel on õigus elule, mida toetab ka § 28 : igäihel on õigus tervise kaitsele. Neid õigusi kaitseb seadus. Põhiseaduse § 14 ütleb: Õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus. Põhiseaduse järgi on Kilpla Linnavalitsus kohustatud kaitsma oma elanike õigusi, sealhulgas nende elu ja tervist, mis võivad olla ohus kui linn jätkab oma endise korraldusega.

Autojuht Georg Jaska, kes sõitis Maasikule otsa, ei ole süüdi, sest ta ei rikkunud liikluseeskirja, sõitis lubatud kiirusega ning oli kaine. Kilpla Linnavalitsus on vastutav Ilmar Maasiku vigastuste eest ning peaks asjade tähtsust ümber hindama.

Linnavalitsus vaidles esitatud kaebusele vastu .

Kilpla Linnavalitsus leiab, et Maasik on süüdi, sest liikluseeskiri näeb ette, et teed tuleb ületada ristmiku lähedalt. Härra Maasik aga ületas 20 m eemalt ning kui ta oleks õiges kohas teed ületanud, poleks õnnetust juhtunudki, sest siis oleks härra Maasik autojuhile nähtav olnud, kuna Luige tee oli valgustatud. Liikluseeskirja § 27 ütleb et kui käigusillale või -tunnelisse mineku koht, ülekäigurada või ristmik ei ole kaugemal kui 100 m, peab jalakäija sõiduteed ületama ainult nende kaudu. Nimetatud kohtadest

kaugemal kui 100 m tohib jalakäija sõiduteed ületada ainult siis, kui tee on mõlemas suunas hästi näha ja sellega ei tekitata ohtu liikluses. Seda reeglit Maasik ei järginud. Maasiku väide, et linn hoiab kokku inimsete turvalisuse arvelt selleks et püstitada kuju on vale, sest linnavalitsus otsustab kuidas ta maksumaksja raha paigutab. Kui Maasik pole rahul praeguse linnavalitsusega, peaks ta esitama oma vaateid järgmistel valimistel, sest rahvas on oma linna juhtivad inimesed ise määranud. Propagandakuju püstitamine on oluline, sest demokraatia hoidmine ja linnakodanikes ühtsustunde tekitamine on esindusdemokraatia kohaselt kõige tähtsam.

Autojuht Jaska oli süüdi, sest ta sõitis Maasikule otsa ning ta on selle eest vastutav, Maasik peaaegu sama palju, sest tema läks vales kohas üle tee, mitte Kilpla Linnavalitsus.

§ 17 põhiseaduses ütleb, et kellegi au ega head nime ei tohi teotada, seda aga tegi Maasik, öeldes, et maksumaksjana on tal õigus nõuda, et linnavalitsus lähtuks maksuraha kulutamisel linnarahva parimatest huvidest, mitte ei tegeleks poliitilise eneseupitamisega ega juhiks psühholoogilise manipuleerimise abil linna tegelikelt probleemidelt tähelepanu kõrvale.

Linnavalitsus usub, et juhtum on Maasiku süü ning ta peaks tagasi võtma oma süüdistused Kilpla Linnavalitsuse kohta ning taastama linnavalitsuse hea nime.

Kohtuniku otsus:

Propagandakuju on küll vajalik demokraatia säilitamiseks, aga elanikud ning nende turvalisus on ennekõike tähtsam. Kuju püstitamine on küll osa demokraatia põhimõtetest, aga seda ei tohiks teha nii et see võiks ohustada kellegi elu, sest nagu ütleb põhiseaduse § 16, igäihel on õigus elule. Kuid kui on valik, kas püstitada propagandakuju või koristada linn lumest ning jääst puhtaks ja valgustada linna, peaks linnavalitsus pidama oma prioriteediks rahva turvalisust ning püstitama kuju kui selleks on piisavalt ressursse. Seda kinnitab ka kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 2, mis ütleb, et kohalik omavalitsus on põhiseaduses sätestatud omavalitsusüksuse - valla või linna - demokraatlikult moodustatud võimuorganite õigus, võime ja kohustus seaduste alusel iseseisvalt korraldada ja juhtida kohalikku elu, lähtudes valla- või linnaelanike õigustatud vajadustest ja huvidest ning arvestades valla või linna arengu iseärasusi.

Maasik oleks pidanud tundma liikluseeskirju paremini ning linnavalitsus oleks pidanud paremini linna eest hoolt kandma. Autojuht oli süüdi niivõrd, et Maasikule otsa sõitis kuid ta järgis liikluseeskirju ning temal ei lasu suuremat süüd. Selles

juhtumis tegid kõik midagi valesti, kuid Kilpla Linnavalitsus on suurelt osalt selle eest vastutav, sest ei täitnud piisavalt hästi oma kohustusi, mis on kirjas põhiseaduse § 14 (õiguste ja vabaduste tagamine on seadusandliku, täidesaatva ja kohtuvõimu ning kohalike omavalitsuste kohustus.)

Kohus ei saa sundida linnavalitsusel tegeleda propaganda asemel tänavavalgustuse ja lumekoristusega, kohus saab seda vaid tugevalt soovitada, et ära hoida õnnetusi tulevikus.

Kilpla Linnavalitsus peab hüvitama Ilmar Maasikule tema ravikulud ja tema tervenemiseni andma talle palgaga puhkust.

10. klass

I auhinnaline koht

Suplus purskkaevus

Laura Kaar, Tallinna Nõmme Gümnaasium

Juhendaja Indrek Riigor

Politsei esindaja ütlused kaasuses nr 3

Lugupeetud kohus!

Eesti Politsei esindajana annan ma lühikese ülevaate asjaoludest, mis tingisid kodanik Marie Pappelile väärteoprotokolli koostamise.

Esmaspäeval, 15. juulil 2010, kella 14.30 ajal sai politsei häirekeskus kutse Morna linna Vahtramõisa haigla parki. Patrull jõudis kohale 3 minuti pärast kell 14.33. Sündmuskohal ootas politseipatrulli 60-aastane Hillar Toomingas, kes oli väljakutse teinud. Hillar Toomingase ütluste järgi oli talle samaks päevaks määratud protseduurid Vahtramõisa haiglas. Protseduuridele minnes soovis ta harjumuspäraselt siseneda haiglasse läbi pargi kasutades selleks läbi heki sissetallatud jalgrada. Parki siseneda soovides märkas Hillar Toomingas purskkaevus alasti suplevat naist ning purskkaevu ümber kaht inimest, kes seda pealt vaatasid. Hillar Toomingas seletas, et ta ootas ühe hekiaugu juures supluse lõppemist, kuid tal polnud aega kauem oodata.

Politseipatrull tegi kindlaks, et purskkaevus suples 28-aastane Vahtramõisa haiglas arstina töötav Marie Pappel. Purskkaev vahutas šampoonist, mida Marie Pappel sinna oli valanud. Politsei saabumise ajaks oli Marie Pappel riietunud oma tööriivastesse, kuid ta ei eitanud oma tegu põhjendades seda varem sõlmitud kihlveoga.

Lähtudes Morna linna avaliku korra eeskirjade punktist 3.1¹, mille kohaselt on linna haldusterritooriumil alasti viibimine keelatud, koostas politseipatrull kodanik Marie

---

¹ Sarnased eeskirjad on kõigil Eesti linnadel, ka näiteks Tallinna linnal aadressil <https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=3001&aktid=1014299>

Pappelile väärteoprotokoll. Seda haldusakti nõuet rikkudes riivas Marie Pappel oluliselt Hillar Toomingase sündsustunnet. Politseipatrull selgitas Marie Pappelile, et Karistusseadustiku § 262 alusel ähvardab teda nüüd kuni 6000-kroonine trahv või isegi kuni 30-päevane arest.

Oma seletuskirjas kirjutas Marie Pappel teo õigustamiseks, et ta ei ole väärtegu korda saatnud, sest Vahtramõisa haigla park ei ole avalik koht, ning Hillar Toomingas ei oleks tohtinud parki läbi hekiaugu siseneda.

Marie Pappeli ütlused kaasuses nr 3

Lugupeetud kohus!

Tahan lühidalt seletada, mis asjaoludel ma suplesin Vahtramõisa haigla purskkaevus ja miks ma ei ole nõus politsei poolt mulle koostatud väärteoprotokolliga ega saa ennast selles toodud väärteos süüdi tunnistada.

Umbes kaks nädalat enne 15. juulit käesoleval aastal, tuli meie kolleegidest sõpruskonnal lõunapausi ajal jutuks liigsöömise ja sellest tulenevalt oma keha häbenemise teema. Algselt oli meie arutelu ajendatud arstide igapäevatööst, sest seltskonnas viibis ka minu hea sõber Ain Sarapuu, kes on meie haigla sisehaiguste osakonna juhataja. Väitsin, et terve ja normaalkaalus inimene ei peaks oma keha häbenema. Arutelu lõppes sellega, et vedasin laudkonnaga 6000 krooni peale kihla, et oma väite tõestuseks suplen ma alasti meie haigla pargis olevas purskkaevus. Kihlvedu sõlmides arvestasin ma sellega, et haigla parki ümbritseb umbes pooleteise meetri kõrgune hekk, mis varjab täielikult vaate tänavalt parki. Kõrvalised inimesed ei saa parki sattuda, sest sissesõitu sinna reguleerib tõkkepuu. Üldjuhul on sissesõit võimalik ainult haigla töötajatel vastava kaardi olemasolul ning haiglat teenindavatel autodel. Arstid saavad lisaks kutsuda transpordi seda vajavatele patsientidele, kuid töötades samas haiglas juba pikka aega arstina, on mul ülevaade niisugustest tellimustest ja ma sain supluse korraldamisel vältida sellist transporti vajavate patsientide häirimist. Ainukene võimalus haigetel parki pääseda on läbi haigla hoovipoolse ukse. Patsientidel on lubatud selle ukse kaudu parki siseneda ja seal viibida, kuid nad peavad kinni pidama haigla sisekorraeeskirjades ja päevakavast.

Haigla päevakava kohaselt algab kell 14.00 haiglas lõunauinak. Sellel ajal peavad kõik patsiendid viibima palatites. Just seetõttu valisin ma kihlveo täideviimise kellaajaks kell 14.00. Minuga koos tulid parki kaks kihlveos osalenud naisarsti, ülejäänud kihlveo osalised jälgisid minu suplust haigla aknast, osakonnajuhataja Sarapuu kabinetist. Selleks, et varjata oma alastust, valasin ma purskkaevu šampooni ja ootasin kuni see vahutama hakkas. Siis võtsin ma kohapeal oma tööriided seljast ära ja laskusin vette. Olen kindel, et minust oli näha ainult pea. Kellegi kõrvalise lähenemist ma tähele ei pannud kuni saabus politsei. Kolleegide abiga riietusin kiiresti ja selgitasin politseinikele oma teo tagamaid. Selgus, et politsei oli kutsunud meie haigla patsient Hillar Toomingas, kes oli teel haiglasse protseduuridele. Selle asemel, et jalutada haigla hoonesse mööda tänavat, soovis ta siseneda läbi pargipoolse ukse. Ta selgitas, et on harjunud haigla parki käima läbi heki sisse tallatud aukude. Politseipatrull koostas mulle väärteoprotokollis kuna ma olevat viibinud avalikus kohas alasti. Ma ei saa seda süüdistust omaks võtta, sest Vahtramõisa haigla park ei ole avalik koht, vaid haigla piiratud territoorium. Kihlvedu sõlmides ja täide viies lähtusin ma Põhiseaduse § 19-st, mille kohaselt on igal kodanikul õigus vabale eneseteostusele.

Mul on kahju, et minu tegu patsient Hillar Toominga süüdistust riivas, kuid ma ei teadnud, et patsient Toomingas plaanib haiglahoonesse läbi pargi siseneda kasutades selleks hekis olevat auku. Palun kohutul loobuda minu karistamisest ja väärteoprotokoll tühistada.

Kohtu otsus ja põhjendused kaasuses nr 3

Põhiseaduse § 19 kohaselt on igal kodanikul õigus vabale eneseteostusele, kuid selle õiguse realiseerimine ei tohi riivata teiste kodanike huve ega olla vastuolus kehtivate õigusaktidega. Marie Pappeli väärteoprotokollis kajastatud vaba eneseteostuse akt on vastuolus kohaliku omavalitsuse poolt kehtestatud heakorra eeskirja § 3.1, mis näeb ette, et avalikus kohas alasti viibimine on kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil keelatud.

Tegemist on avaliku kohaga, sest parki on kõigil haigla külastajatel võimalik läbi haigla hoone pääseda. Samuti avaneb haigla akendest vaade pargile ja selles olevale purskkaevule. Seetõttu rikkus Marie Pappel avaliku korda. Marie Pappel pani oma süüteo toime teenistusliku sõltuvuse mõjul, sest süüteo toimepanemiseni viinud kihlveo sõlmijate hulgas oli ka Marie Pappelist kõrgemal ametialasel positsioonil olev sisehaiguste osakonna juhataja Ain Sarapuu. See asjaolu on Karistusseadustiku § 57 lg 5 alusel Marie Pappeli karistust kergendav asjaolu. Lisaks ei saanud Marie Pappel teada ette, et kodanik Hillar Toomingas plaanib haigla aeda siseneda läbi heki ning, seetõttu ei olnud tema süüteo tahtlikku kaaskodaniku häirimise kavatsust.

Marie Pappeli tunnistuses on loogikaviga: alguses räägib ta, et ei häbene oma keha, kuid supluse kirjelduses väidab, et oma keha varjamiseks lisas vette šampooni. See tõestab, et Marie Pappel ei olnud oma ajendites kindel ja tegutses hetke emotsiooni ajel.

Ka Hillar Toomingase tegu on Asjaõigusseaduse § 142 lg 1 ja § 151 lg 1 järgi käsitletav süüteona, sest isik ei või haigla territooriumile pargi kaudu siseneda ilma haigla juhtkonna sellekohase loata. Haigla juhtkond on sellise tegevuse tõkestamiseks omalt poolt teinud piisavalt, ümbritsedes haigla kinnistu hekiga.

Isiklikult arvan, et see juhtub on juhuste kokku langemine ja süüdi on mõlemad osapooled. Tegemist on erinevatesse generatsioonidesse kuuluvate inimestega kelle kasvatus, väärtushinnangud ja moraalipõhimõtted suhtumises ühelt poolt vastassugupoolde ja teiselt poolt omandiõigusesse on oluliselt erinevad. Seega tuleks määrata mõlemale osapoolle karistus tähelepanematus ja hooletuse eest. Mõlemad väärted sooritati teadmata, et selline tegevus on seadusega vastuolus. Seetõttu peaks olema määratav karistus minimaalne.

Nende asjaolude kaalumise järel on kohus otsustanud määrata nii Marie Pappelile kui Hillar Toomingasele trahvi suurusega 3 trahvi ühikut ehk 180 krooni.

10. klass

II auhinnaline koht

Maasik vs. Kilpla linn

Meril Kristi Haljand, Miina Härma Gümnaasium

Juhendaja Urma Linnus

Hageja esindaja:

Lugupeetud kohus,

On toimunud väga kahetsusväärne juhtum. Me kõik teame, et majanduslangus on raskelt mõjutanud kõiki valdkondi ja kuskilt on vaja kärpeid teha, kuid kärpeid tehes tuleks mõelda ka linnarahva heaolule ja turvalisusele. Selle asemel, et öösel tänavavalgustid sees hoida ning tänavaid lumest puhastada, on otsustanud linn raha hoopis teise kohta panna – hirmkalli ausamba ehitamisele. Hoolimata vastuseisust, linnavalitsus siiski otsustas, et sammas ehitatakse, ja et see on oluline linnakodanikes oma linna üle uhkustunde tekitamiseks. Et teada saada, mida linnarahvas ise ausamba ehitamisest arvab, koostasime nende hulgas küsitluse. 70% vastanuist arvast, et ausamba ehitamine pole nii oluline kui see, et tänavavalgustid öösel põleksid. 20% vastanuist arvast, et ausamba ehitamine on väga tähtis ning 10% ütles, et neid see teema ei huvita. Nagu küsitlusest näha, ei ole linnapea ausammas suuremale osale linna elanikest oluline ja demokraatlikus riigis loeb rahva arvamus väga palju. Härra Maasik kardab, et tema ei pruugi olla viimane inimene, keda selline saatus tabab, ja seega tahab ta, et ausamba raha läheks hoopis tänavate valgustamisele.

Linnavalitsuse arvamus selle kohta, et Maasik on ise süüdi liiklusõnnetuses, on naeruväärne. Maasik kandis helkurit ning ei teinud midagi valesti. See, et ta oli rietatud musta, tegi muidugi tema märkamise raskemaks, kuid helkuriga oleks pidanud teda ikkagi märkama. Maasik vaatas enne tee ületamist mõlemale poole ja kuna ühtegi autot polnud näha, asus ta teed ületama. Kui ta oli jõudnud tee pea aegu ületada, sõitis talle otsa auto, mida juhtis Georg Jaska. Maasik sai suuri vigastusi, kuigi peale 90 kraadist kurvi ei tohiks auto kiirus olla nii suur, et põhjustada selliseid vigastusi, seega arvatavasti ületas Georg Jaska kiirust ja sõitis hooletult.

Põhiseaduse § 25 järgi on igal inimesel õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele. Härra Maasik tahabki, et ta ravikulud kinni makstaks. Ravikulud on suured ja ta leiab, et kui õnnetus oli linnavalitsuse süü, siis just linnavalitsus peaks ravikulud kinni maksma. Maasik sai õnnetuse tagajärjel ka moraalseid kahjustusi ja ta soovib ka nende hüvitamist.

Seoses eelpool mainituga, nõuab hageja linnalt tänavavalgustuse põlemist kogu öö ning kui selleks raha ei leita, siis ausamba ehitamata jätmist. Veel nõuab ta 20 000 krooni suurust hüvitist, mis katab kinni nii ravikulud kui ka moraalse kahju. Härra Maasik soovib ka seda, et Georg Jaska vabandaks tema ees isiklikult.

Kostja esindaja:

Lugupeetud kohus,

See on lõppude lõpuks siiski linnavalitsuse enda otsus, mis rahaga tehakse. Kärpeid on tõesti vaja majanduslanguse tõttu teha, kuid kui linnavalitsus peab vajalikuks ausamba ehitamist, siis tuleks seda ka teha, kuna pikemas perspektiivis tuleb see linnale kindlasti kasuks. Mis puutub valgustitesse öösel, siis on Kilpla väike linn ja rahvast siin öösel eriti ringi ei liigu ning seega ei ole mõtet hoida valgusteid öösel sees paari inimese pärast. See lihtsalt ei tasuks ära. Ka paljud teised linnad ju lülitavad tänavavalgustid öösel välja, et raha kokku hoida. Lund peab lükkama iga majaomanik oma maja eest ise ning see ei ole linna kohustus. Meie arvame, et õnnetuses oli süüdi pigem härra Maasik ise, kuna ta oli riietunud tumedatesse riietesse, ta oli väsinud ja arvatavasti ei vaadanud ta piisavalt tähelepanelikult, kas mõni auto tuleb, enne kui ta tee ületas. Seda ei saa ju ometi pidada linnavalitsuse süüks. Linnavalitsuse arvates oleks Maasik ise pidanud rohkem oma ohutuse eest hoolitsema. See võib olla tõsi, et Georg Jaska sõitis hooletult ja ületas kiirust, aga see ei ole enam meie asi, see on politsei teema ja sellel teemal peate politseiga konsulteerima.

Linnavalitsus leiab, et Maasiku nõudmised on pea võimatu täita, kuna linn võib nii pankrotti minna. Tuleb mõelda, mis on linnale kõige parem pikemas perspektiivis ja see on just ausamba ehitamine. Niigi on linn külmutanud kõik investeerinugud, koondanud amtenikke, vahetanud linnapea auto odavamaks vastu jne. Ei saa ju ausammast ka ehitamata jätta. Härra Maasik peaks mõistma, et see, mida me teeme ongi linnarahva jaoks. Ega linnavalitsus siis niisama ei tee neid kärpeid. Me tõesti mõistame härra Maasiku mure ja meil on väga kahju, et selline kahetsusväärne juhtum

on toimunud, aga pole ju kindel, et see juhtus just sellepärast, et tänavavalgustid ei põlenud.

Kohtu otsus

Kohus on läbi arutanud mõlema poole argumendid ja jõudnud otsusele:

Kohus on otsustanud rahuldada hagi osaliselt.

1. § 157. Kohalikul omavalitsusel on iseseisev eelarve, mille kujundamise alused ja korra sätestab seadus.

Linnavalitsus pole eelarve kujundamisel seadust rikkunud, seega ei saa kohus sundida linnavalitsust tänavalgusteid ööseks sisse lülitama, kuid soovitab seda linnal teha. Kohus on nõus, et linnale tuleb ausamba ehitamine pikemas perspektiivis kasuks, kuid soovitab tungivalt vahetada ausamba materjal odavama vastu, et hoida sealt raha kokku.

2. Kohus rahuldab Maasiku nõude saada 20 000 krooni hüvitist, mis katab kinni ravikulud ja tasub moraalse kahju. Poole rahast peab maksma linnavalitsus ning teise poole peab maksma Georg Jaska.

3. Kohus rahuldab Maasiku soovi, milles ta nõuab, et Georg Jaska vabandab tema ees isiklikult.

Kohtu otsust on võimalik edasi kaevata apellatsioonikohtusse 40 päeva jooksul.

10. klass

III auhinnaline koht

Anna lastelaagris

Helena Akkel, Miina Härma Gümnaasium

Juhendaja Urma Linnus

ANALÜÜS

Tänapäeva avatumas ning vabameelsemas noorsoo ühiskonnas pole antud probleem kahjuks enam erand. Alaealised (antud juhul 14-aastased) on küll väga erinevad oma küpsuse, silmaringi ja võimaluste poolest samaealistega sajandeid varem, kuid ühine joon neil siiski on – nad pole veel „täiskasvanulikud“, vaimult küpsed ja üldiselt ei oska veel enda eest vastutada. Noorus erineb ülejäänust elust just eelkõige tegutsemisega enne mõtlemist, mis pahatihti võib kaasa tuua kas pöördumatuid või moraalseid kahjusi.

Kuidas määratleda noorte küpsust nende vastrutusvõimega? Kudas on see aeg, mil võsuke

Vead jäävad tema enda vastutuseks? Kuigi lihtsam on alati süüdistada teiste vigades kõiki

teisi, peale iseenda, on just see vajalik noortele võtma vastutust omaenda tegude eest.

Kell on 14.00. Algab kohtuistung. Esimesena võtab sõna hageja Jevgenia Martina esindaja, härra Proküror.

Härra Prokürori argumendid ja nõuded

„Lugupeetud kohtunik ja siinviibijad. Tegemist on tähtsa probleemiga – alaealise eest vastutamisega. Proua Martin on eeskujulik ema ega pole iial jätnud oma tüdruku Annat hooletusse. On ilmselge, et lapsevanema kohustus on igapäevaselt vastutada oma järglase eest igapäevaelus. Erandiks muidugi lapse koolielu, kus lapse eest vastutab kool ja õpetaja, lasteaed ja paljud muud grupid ja huviringid, ning loomulikult ka lastelaagrid. Kui pr. Martin sõlmis lepingu lastelaagriga, kohustus OÜ Virumaa Lastelaagrid ka vastutama sealsete kasvandike eest, neile tagama hea, turvalise ja

aktiivse keskkonna. Vastutasuks aga maksab lapsevanem OÜ-le summa, antud juhul 2740 Eesti Krooni. Kuid, peale laagrit, tuli Anna koju ja nagu hiljem selgus, jäi ta laagris rasedaks. See juhtus vaid tänu sellele, et laagri töötajad ei olnud piisavalt tähelepanelikud valvamaks kõiki lapsi, nagu neil kohustus oli, ja Anna ja 16-aastane Martin hiilisid diskosaalist välja. Noorus on uljas ja mõtlematu, seetõttu peabki teismelisi eriti valvsalt pilgu all hoidma, ja ma usun et OÜ Virumaa Lastelaagrid on teadlikud teismeliste valvamise tähtsusest. Noored läksid järve äärde, kus üks asi viis teiseni. Anna ei plaaninud kordagi jääda rasedaks, ta on veel noor ja ei tea sellest teemast väga palju ja noori ju ahvatlevad uued ja huvitavad asjad. Seksuaalvahekord niivõrd noorte teismeliste vahel on väga vale samm, mil niivõrd noored pole võimelised tegema adekvaatseid otsuseid, ja selles ei saa süüdistada vaid Annat ega Martinit, vaid ka laagritöötajaid kes kohustuvad noori valvama ja hoolitsema, et nendega ei juhtuks taolised juhtumid.

Meediaski on tekkinud viimasel ajal kära alaealiste seksuaalsuhetest. Roheliste fraktsioon riigikogus valmistas seaduseelnõu, et seksuaalvahekord alla 16-aastasega oleks karistatav. Roheliste fraktsiooni aseesimees Marek Strandberg toob just välja, et kuigi noor 14-aastane võib olla küps füüsiliselt, ei ole taolises eas lapsed küpsed hingelt ega vaimult. Nii noori teismelisi peab kaitsma. Pole tõestatud, et Martin Annat meelega ei meelitanud ja kärbeid pähe ei ajanud. Kuigi on tõestatud, et tegemist polnud vägistamisega, on alust arvata et noor teismeline poiss kasutas osavat rääkimisoskust ja keelitas tütarlast endaga kaasa tulemast. Selle kõigega tahan ma öelda et Anna-vanune teismeline vajab kaitset, nad pole valmis taolisteks katsumusteks.

Kuid nüüd on Anna rase ja on vaid 14-aastane, tema psüühika on täielikult korrast ära ja noor laps on väga segaduses. Seetõttu nõuab Jevgenia Martin OÜ Virumaa Lastelaagrilt tagasi 2740 Eesti Krooni laagrimaksu, kuna lapse eest ei hoolitsetud ega jälgitud ja nõ „tervistav puhkus“ viis Anna hoopis psühholoogilistesse probleemidesse ja ka tema tulevik on radikaalse uue suuna võtnud, milleks noor 14-aastane ei peagi nii noorelt valmis olema. Seetõttu nõuame ka 25 000 Eesti Krooni kahjutasu moraalse kahju tekitamise eest nii Annale kui tema emale. Seda võimaldab ka põhiseaduse § 25, mis väidab et 'Igaühel on õigus talle ükskõik kelle poolt õigusvastaselt tekitatud moraalse ja materiaalse kahju hüvitamisele'. Karistusseadustiku § 19 sätestab, et isik vastutab seaduses sätestatud enamohtliku tagajärje eest, kui ta põhjustas selle vähemalt ettevaatamatusest.

See väide peab antud juhul paika, kuna Karistusseadstik määratleb ettevaatamatust kui hooletuse või laiskusena, ja diskosaalis olid laagritöötajad arusaadavalt hooletud.

Härra Proküror võtab istet, sõna saab Härra Kaitsja, OÜ Virumaa Lastelaagrid esindaja.

„Tervist härra kohtunik ja austatud siinviibijad. Alustan kohe sellega, et KarS § 33, sätestab, et isik on süüvõimeline, kui ta on teo toimepanemise ajal süüdiv ja vähemalt neljateistaastane. See tähendab, et 14-aastane Anna on seaduse järgi piisavalt vana, et ise vastutada oma tegude eest. Samuti sätestab seadus, et alates neljateistkümnendast eluaastast võib astuda seksuaalvahekorda, mis tähendab et ta peaks olema piisavalt adekvaatses olukorras, et teada millega on tegu ja millised on tagajärjed. Seda enam et seksuaalkasvatuse tunnid on tal juba viimased 3 aastat koolis toimunud. Niisiis lükkaks ma tagasi süüdistuse, et just laagritöötajad olid süüdi Anna rasestumises. Jah, nendin, et noored laagritöötajad olid korra hooletud, lastes pimedas diskosaalis kahel noorel minema lipsata, kuid antud juhul olid ka noored vastuolus laagri reeglite ja töötajate käskudega, et ei tohi diskosaalist lahkuda ennem, kui nemad selleks loa annavad.

Samuti lükkaksin tagasi süüdistuse moraalse kahjutasu nõudmise eest. Moraalne kahju on küll uus ja vähetuntud valdkond meie kohtusüsteemis, kuid siamaani pole määratletud rasestumist moraalse kahju alla. Tütarlaps Anna oli teadlik seksuaalvahekorra tagajärgedest ja oma psüühilised probleemid raseduse tõttu tekitas ta vaid ise oma hooletuse tõttu.

Mis aga puutub proua Jevgenia Martini aramusloose kohalikus ajalehes, julgen väita et tegemist on vaieldamatu laimuga. Ja nagu ütleb põhiseaduse § 17, kellegi au ega head nime ei tohi teotada. Fraas et „laagrites puudub igasugune järelvalve“, pole kohe kindlasti tõsi. Uurisin enne istungit ka OÜ Virumaa Lastelaagri laste arvamusi laagrist ja keegi ei ole siamaani täheldanud järelvalveta jätmist. Välja arvatud see üks kord Anna ja Martiniga, kus nad ise astusid keelust üle. OÜ kaotas tänu selle laimu eest paljusi tulevase kliente, ja tõi kaasa neile suure kahjumi, kuna pidid ära jätma ühe laagri. Me nõuame Jevgenia Martinilt 50 000 Eesti Krooni tema laimu poolt tekitatud kahju eest, samuti soovime me et pr. Martin kirjutaks vabandava arvamuse järgmisesse lehte.

„Palun sõna, härra kohtunik“, sõnas Härra Proküror. Kohtunik noogutas ja andis loa.

„Teie süüdistus laimu suhtes pole tõene, kuna põhiseaduse § 19 on kõikidel Eesti kodanikel vabadus eneseteostusele. Ajalehes oli tegemist just eelkõige

ARVAMUSARTIKLI veeruga,mitte pealehe- ega elukutselise ajakirjaniku poolt tehtud looga. Lükkan selle süüdistuse tagasi. Aitäh“.

Sõna võtab kohtunik.

„Olen ära kuulanud mõlema poole argumendid ning lähtudes neile on otsus tehtud.

Kuna seadus sätestab 14-aastast kui süüteoõimelist, siis olenemata spekulatsioonidest ja ühiskonnaarvamustest ea nooruse tõttu, siis lähtun mina siiski seaduse normidest ja seetõttu on Anna süüdi oma rasestumises.

Ei ole õigisutatud süüdistus kui laagritöötajate igasuguse järelvalveõimelisuses, kuigi järgmine kord võib väikese vea tõttu juhtuda hoopis tõsisem õnnetus. Laager on siimaani töötanud hästi ja positiivse kriitika osaliseks saanud.

Seetõttu,on kohus otsustanud:

- 1) OÜ Virumaa Lastelaagrid ei ole kohustatud maksma pr.Martinile moraalset kahjumi summat ent peab kinni maksma Anna psühholoogilised nõustamised.
- 2) Pr.Martin ei ole kohustatud maksma laimu eest nõutavat summat, tegemist oli arvamuseartikliga ent peab ta kirjutama loo järgmisesse lehte ja vabandama eelmise kirjutise pärast.
- 3) Laagritöötajad peavad uuesti läbima vajalikud kursused OÜ kulul- esmaabi kursud ja kuue akadeemilise tunni pikkuse laagrikasvataja kursuse.

Lisamärkus: Anna peab osalema beebikoolitustel ja tagama lapsele turvalise keskkonna. Sotsiaaltöötaja kontrollib pr.Martini ja Anna kodu kord kuus.

Kohtuistung lõppeb. Asjaosalised lahkuvad saalist rahuloluga,kuid pigem et istung lõpuks läbi sai,otsusega polnud keegi päriselt rahul.

Alati tahetakse seda,mida sul pole.

11. klass

I auhinnaline koht

Maasik vs Kilpla linn

Marta Hang, Miina Härma Gümnaasium

Juhendaja Alo Savi

Ilmar Maasiku kaitsja argumendid:

Ma alustan olukorra lühidast kirjeldusest. Meie linna austusväärne doktor härra Ilmar Maasik läks pärast rasket tööpäeva lõppu koju haiglast, kus ta oli olnud just öövahetuses. Jõudnud oma kodutänavale, hakkas ta teed ületama pimedal tänaval. Õnnetuseks pööras aga just härra Jaska oma autoga samasse tänavasse ja ajas jalakäija alla.

Kuidas on võimalik, et aasta kõige pimedamal ajal lülitatakse kokkuhoiu mõttes välja tänavavalgustused? Mis aitab see, et suured magistraalid on valgustatud? Linnas on rohkem kui kolm teed; järelikult suurem tõenäosus on, et enamus linnarahvast kasutab valgustamata teid. See suurendab võimalust, et varsti satub haiglasse veelgi liiklusõnnetuses kannatanuid.

Härra Maasik täitis enda kui liikleja kohustust ja kandis pimedal ajal helkurit. Samuti kandis ta riietust, mis vastas kõigile liikluseeskirjas ning seadustes ette nähtud regulatsioonidele, samas võib väita, et ükskõik mis värvi mantel oleks kannatajal seljas olnud, kui tänav on pime, on autojuhil raske inimest näha. Isegi kui värvus oleks olnud valge, mis peaks teoreetiliselt võttes kõige väljapaistvam olema, oli ohver ümbritsetud valgest lumest. Järelikult ei oleks aidanud ei härra Maasiku riietus ega miski muu, mida tema oleks saanud ette võtta. Ainus, mis oleks päästnud, oleks olnud korralik tänavavalgustus, mille puudumise eest vastutab linnavalitsus.

Samuti pidi kannatanu kõndima teel, kus pole äärekividega eraldatud kõnniteed. Peale selle olid veel tee ääred täidetud lumevallidega. Jalakäijal polnud aimugi, kas ta kõnnib piisavalt tee ääres või peaks ta pigem turnima lumehunnikute otsas, et kahel autol oleks piisavalt ruumi temast mööduda. Laveerimine hunnikute vahel hajutab liikleja tähelepanu nii, et ta ei pruugi arugi saada, et samale teele pöördus auto, mis on inimesele väga lähedal. Lumi varjab ka õige koha tee

ületamiseks nii, et jalakäija peab kasutama oma sisetunnet arusaamaks, kus on õige koht.

Eesti Vabariigi põhiseaduse §16 ütleb, et igapähe on õigus elule ja §14 väidab, et õiguste ja vabaduste tagamine on kohalike omavalitsuste kohustus. Antud juhul tegi ohver oma elu heaks kõik, mis oli tema võimuses, tähendab kandis helkurit. Linnavalitsus ei täitnud oma kohust kodanike õiguse täitmisel. Nimelt nemad ei näinud ohtu teeäärde kokkulükatud lumevallidest, valgustamata tänavatest ega kõnnitee puudumisest.

Samuti tekib küsimus, et mis saab lumehunnikutest, mis on teeäärtesse kokkukuhjatud, kevadel. Kui kogu lumi, mis on talve jooksul kogunenud hakkab sulama, siis täituvad väikesed kõrvalteed veeloikudega ja tekib väikest sorti uputus. Milliste rahadega siis lahendatakse see probleem? Hoides kokku ühe oma kohustuse pealt, tekitab linnavalitsus tulevikus uue probleemi millega peab silmitsi seisma.

Autojuht käitus antud olukorras õigesti. Tema sõitis lubatud kiirusel ja nähes, et tänav, kuhu ta pöörab, pole valgustatud, lülitas sisse kaugtuled. Kui Vahtra tänav oleks olnud valgustatud, oleksid mõlemad nii härra Maasik kui ka härra Jaska üksteist märganud varem. Ja isegi kui oleks tekkinud mõlemat ehmatav olukord, et nad asuvad üksteisele nii lähedal, oleksid mõlemad suutnud reageerida varem.

Linnavalitsus on õigustanud ennast, et tuled lülitatakse kõrvaltänavates kella 01.00 ja 06.00 vahel välja ning lund ei koristata, kuna nii hoitakse kokku suurem osa linnapea auks püstitatava ausamba maksumusest. Kas tõesti on linnakodanike ohutus vähem tähtis ühest hirmkallist sambast? Küsimus tekib, et kust tuleb see teine osa summast, mida on vaja samba valmimiseks? Kui seda kuskilt kokku ei saada, siis miks üldse on vaja ausamba raha korjata inimeste turvalisuse arvelt. Ja kui seda on nii hirmsasti vaja majanduskriisi ajal, tehku linnapea seda oma isiklikust taskust. Samuti maksab maksumaksja makse selle jaoks, et neid kasutatakse ühiskonna ja ka tema enda elu paremaks muutmiseks. Põhiseaduse §11 ütleb meile, et kodanike õigusi, antud juhul siis õigust elule ja oma teenitud raha maksude maksmisel enda ja ühiskonna hüvede parandamisele, tohib piirata niikaua, kui piirangud on demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Ausamba püstitamises, majanduskriisi ajal, ei ole demokraatlikule ühiskonnale midagi kasulikku. Ja üleüldse peaks linnakodanik saama oma arvamust avaldada alati, kui ta näeb, et midagi tehakse valesti, ja mitte ainult valimiste ajal.

Kilpla linna kaitsja argumendid:

Kilpla linnavalitsus on otsustanud tänavavalgustuse kõrvaltänavates välja lülitada ja lund mitte tänavatelt likvideerida rahapuuduse tõttu. Liiklusõnnetuses sai jalakäija teed ületades samale tänavale pööranud autolt löögi. Juhtum leidis aset kella 01.00 ja 06.00 vahel.

Fakt on, et kannatanu tegi ise valesti, kandes pimedal ajal musta mantlit, mida on väga raske märgata. Linnavalitsus ei kavatsengi dikteerida inimestele nende riiete värvi, aga iga mõistlik inimene kasutaks teades, et osad tänavad on pimedad ja samas, et tegu on talvise ajaga, heledamaid riideid. Ja kui ei soovita osta uusi riideid, sobib ka helkurvest. Väikese helkuri kandmine ei taga kohe kindlasti sellist efekti nagu vesti puhul.

Iga liikleja enda asi on, kas ta laseb lumekuhjadel ennast segada või mitte. Samuti on jalakäijal kohustus veenduda oma ohutuses tee ületamisel. Olgu siis olemas ülekäigurada või mitte. Liiklusseaduse § 24 lg 2 järgi, peab jalakäija teed ületama ristmikust vähemalt 100 meetri kauguselt. Tõendid aga näitavad, et härra Maasik astus teele olles kõigest 20 meetri kaugusel ristmikust. Ja sama paragrahv ütleb seda ka, et teed võib ületada selleks ettenähtud kohtadest sada meetrit eemal, kui sõidutee on mõlemas suunas hästi näha ja tee ületamisega ei tekitata liiklusohu. Härra Ilmar Maasika aga asus ristmikule nii lähedal, et tal polnud võimalustki sõiduteed korralikult näha ja veenduda, et ühtegi autot ei tule. Järelikult ei teinud ohver kõike, mis oli tema võimuses, et oma elu kaitsta. Ja mis puutub jalakäijate kõnnitee puudumisse, siis talvisel ajal ei oleks lume tõttu niikuinii aru saadav, kus on kõnnitee ja kus on autotee.

Eks kevade veeloikudega tegeldakse siis, kui kevad käes ja lumi sulab. Praegu on päevakorras hoopis muud mured. Ja kui kevadel peaks tekkima probleeme, siis küllap see raha leitakse.

Autojuht võis sõita küll liikluseeskirjade järgi, aga iga inimene peaks siiski arvestama olukorraga. Nimelt tegu oli talvega ja libeda ajaga. Iga mõistlik inimene oleks pööret sooritades oma kiirust vähendanud piisavalt, et vajaduse korral saaks koheselt pidurdada. Aga jällegi tuleb siinkohal jutuks, et jalakäija oli ristmikule liiga lähedal ja ka väikese hoo pealt oleks autojuhil olnud raske pidurdada, isegi kui tegu oleks olnud valgustatud tänavaga.

Tuled kustutatakse kõige pimedamal ajal päevast, mille ajal enamus kodanikke magab. Niisiis need, kes öösiti liiguvad, peavad ekstra tähelepanu panema just ohutusele.

Sambapüstitamine ei ole isekas tegu linnavalitsuse poolt. Kindlasti saame viimase osa rahast ka kuidagi, kui suurem osa on juba koos. Milleks on vaja püstitada sammas majanduskriisi ajal? Aga just praegu ongi vaja. Uhke sammas linna keskel sisendab möödujatele, et ükskord tulevad veel paremad päevad. Tooksime ka välja § 14 ja § 16. Igaühel on õigus elule. Midagi uut, antud juhul siis uus uhke ausammas, teeb alati ka meele rõõmsamaks, suurendab inimeste heaolu ja paneb uhkust tundma. Need aga omakorda tekitavad suuremat eluisu. Niisiis linnavalitsus näeb samba püstitamises oma kohustuste ehk § 14 täitmist. Samuti näitab uus uhke sammas linna külastajatele, et siia linna tasub kaaluda elama tulla, kuna majanduskriisi ajal saadakse lubada endale ka selliseid asju. Ja veel toob ausamba avamine linna hulga meediasindajaid ja mis oleks parem ühele linnale, kui meedias millegagi silma paista.

Maksumaksja raha kasutatakse nii nagu on õige. Ja ei oleks mõeldav, et iga inimene hakkab avaldama oma arvamust igal ajal nagu talle sobib ja iga väiksemagi liigutuse pärast, mida valitsus teeb. Linnakodanike esindajad valitakse rahva poolt. Ja kui kellelegi ei meeldi nende töö, siis avaldagu oma arvamust uutel valimistel.

Kohtuniku otsus:

Mis puutub tänavavalgustuse välja lülitamisesse kella 01.00 kuni 06.00 vahel, siis kohus langetas otsuse. Pimedal ajal on see tõesti väga riskantne ära kustutada kõigi kõrvalteede valgustused. Kohus otsustas, et laternad peavad töötama kõikidel tänavatel ööpäevaringselt. Öösiti võib tuled kustutada alates kevadajale üleminekust.

Kohus käsib ka Kilpla linnavalitsusel linnaelanikke rohkem teavitada talvisel ajal heledamate ülerõivaste kandmisest ja kindlasti rõhutada, et 2011 aastast kehtiva uue liiklusseaduse § 22 lg 8 järgi, on kõik liiklejad sunnitud kandma helkurit või valgusallikat. Veel peab rõhutama, et helkuril on kindlad suurused ja tõesti ei tee halba kanda helkurvesti või teisi suuremaid valgusallikaid.

Iga liikleja peab olema kohustatud veenduma esiteks enda ohutuses ja siis teiste kaasliiklejate ohutuses. Kohus leidis, et mõlemad liiklejad nii härra Maasik kui ka härra Jaska käitusid seaduse järgi. Aga kohus otsustas, et õnnetuse toimumist lihtsustas asjaolu, et tänaval oli valgus välja lülitatud ja teeääred olid täis lumehunnikuid., mis võisid tekitada liiklusohtliku olukorra.

Kohus leidis, et linnavalitsus on lume tänavatelt mitte ära koristamisega rikkunud §14. Sellepärast peab linnavalitsus lume tänavatelt ära viima. Nii muudab ta

liiklemise ohutumaks autojuhile, jalakäijale jt. Lume sulamine kevadel ei puuduta praegust kohtuistungit.

Samuti otsustas kohus, et praegusel ajal, kui Kilpla linnavalitsusel pole piisavalt vaba raha ausamba püstitamiseks, tuleb tegu edasi lükata. See rikuks §14 ja kohus oli samuti nõus, et ausamba püstitamine on vastuolus §11-ga.

Ja veel leiab kohus, et linnavalitsus tegeleb maksumaksja rahaasjadega ja mitte kodanikud. Probleemide ilmnmisel tuleb täita protseduuri reegleid. Siinkohal toob kohus välja § 46, mis väidab, et igapähe on õigus pöörduda avaldustega kohalike omavalitsuste poole.

Kohtu lõplik otsus on, et süüdi jääb Kilpla linnavalitsus, kes on oma kodanikud hooletusse jätnud. Kohus määrab karistuseks järgneva: linnavalitsus maksab kinni kõik kohtukulud ja härra Maasiku ravikulud. Samuti võlgneb talle ja härra Jaskale ka vabanduse. Aga kuna kohus leiab, et ka härra Maasikul on kanda oma roll valest kohast tee ületamisel, siis määratakse talle ka trahv selle eest. Kokkuvõtteks on kohtu käsk Kilpla linnavalitsusele see, et ta peab edasi lükkama linnapea auks püstitatava ausamba, öösel peavad kõik tänavad olema valgustatud ja teed peavad lumest puhtaks veetud olema .

11. klass

II auhinnaline koht

Maasik vs. Kilpla linn

---

*Tõnis Kasekamp, Tamsalu Gümnaasium
Juhendaja Maie Nõmmik*

Tartu halduskohtus tuleb arutusele Kilpla linnahaigla arsti Ilmar Maasiku hagi Kilpla linnavalitsuse vastu.

Doktor Ilmar Maasik:

Austatud kohus, mulle tundub, et Kilpla Linnavalitsuse prioriteedid pole paigas. Majanduslangusega seoses on see eriti hästi näha. Kahjuks kaotasid paljud meie linna elanikud sellel perioodil töö ja seega vähenes ka Kilpla Linnavalitsuse tulubaas. Raha jäi vähemaks ja tuli teha raskeid otsuseid. Võttes põhjenduseks pankrotiohu, vähendas linnavalitsus avalikke kulutusi ja külmutas investeeringud. Õnneks ei vähendanud nad haridusasutuste eelarvet nagu ühes teises linnas. Kuid pankrotioht ei vähendanud linnavalitsuse propagandaplaane. See on lihtsalt arusaamatu, kuidas saab linn raisata raha maitsetu ja priiskava kuju püstitamisele linnapea ülistamiseks, samal ajal kui paljudel linnaelanikel on raske endal elu sees hoida. Ning raha kuju jaoks pidi tulema linnaelanike turvalisuse arvelt. Kokku hoiti lumekoristuseks ja tänavavalgustuseks ettenähtud rahadelt. Enamik linnatänavaid olid pimedad öösel kella ühest kuni hommikul kella kuueni. Linnavalitsuse prioriteet oli aga linnapea kuju püstitamine, nii et inimesed pidid ise öösel hoolitsema oma turvalisuse eest. Eesti Vabariigi põhiseaduse § 16 järgi on igal inimesel õigus elule, §14 järgi on aga inimeste õiguste ja vabaduste tagamine muuhulgas ka kohaliku omavalitsuse kohustus. Järelikult on Kilpla Linnavalitsuse otsused tänavavalgustuse väljalülitamisest öisel ajal ja kokkulükatud lume jätmisest tänavate äärde põhiseadusega vastuolus. Need otsused tuleb seega tühistada.

Tõik, et tänu Kilpla Linnavalitsuse ülalnimetatud otsustele oli minu kodutänav pime ja kõnniteed lund täis, põhjustas ka minuga juhtunud õnnetuse. Nimelt ühel märtsi varahommikul kell 2 lõpetasin ma vahetuse Kilpla linnahaiglas ja asusin koduteele. See polnud väga pikk, küll aga raske, kuna tänavate ääres olid pooleldi sulanud lumehunnikud ja tänavavalgustust polnud. Minu kodu asub Vahtra tänavas, millel

pole kõnniteed. Lumekuhjade tõttu ei saanud ma käia päris tee servas. Ma hakkasin just teed ületama, kui Vahtra tänavaga ristuvalt Luige teelt pööras välja BMW. See sõitis mulle otsa ning ma murdsin sääreluu ja sain ajuvapustuse ning hulga väiksemaid vigastusi. BMW-d juhtinud Jaska ei ületanud kiirust ja lülitas sisse kaugtuled. Politsei leidis, et tegu oli õnnetusega. Ma kandsin küll helkurit, aga kuna tänavavalgustust polnud, oli mind raske märgata.

Kui Kilpla Linnavalitsus sai aru, et kokkuhoid lumekoristuselt ja tänavavalgustuselt võib viia inimeste vigasaamiseni ning nad ei muutnud oma otsuseid, siis on linnavalitsus pahatahtlik. Kui aga linnavalitsus ei näinud ette selliseid tagajärgi, siis on ta ebakompetentne. Mõlemal juhul ei suuda nad valitseda Kilpla linna selle elanike huve silmas pidades. Praegu on minu kui maksumaksja ja paljude teiste huvi turvaline elukeskkond, kuid selle asemel kasutab linnavalitsus maksumaksjate raha propagandaks. Ma olen kindel, et kui tänavavalgustus oleks töötanud ja lumi oleks koristatud, siis poleks minuga sellist õnnetust juhtunud. Ma nõuan Kilpla Linnavalitsuselt endale tekitatud kahju hüvitamist 20 000 krooni suuruses summas ja seda, et linnavalitsus tühistaks rahva turvalisust ohustavad otsused, seega hakkaks täitma Eestis kehtivat põhiseadust.

Kilpla Linnavalitsuse esindaja:

Austatud kohus! On kahetsusväärne, et härra Maasikuga leidis aset sellinne õnnetus. Kilpla Linnavalitsus leiab, et õnnetus oli rohkem Maasiku enda süü kui linnavalitsuse oma. Seda mitmel põhjusel:

1. Maasik lõpetas haiglas öövahetuse ja oli kindlasti väsinud ning arvatavasti mitte nii tähelepanelik kui tavaliselt. Kui jalakäija ei ole liikluses tähelepanelik, siis võib temaga juhtuda õnnetusi, mis on ainult jalakäija enda süü.
2. Maasik ei olnud hästinähtavalt riides, kuna ta kandis musta mantlit. Tänavavalgustus oli selleks ööks, millal õnnetus astet leidis, olnud välja lülitatud juba kolm kuud, kuna kokkuhoid algas uuest eelarveaastast. Maasik teadis, et tänavalgustust ei ole, aga ikkagi oli tal seljas must mantel. Tõsi, tal oli ka helkur, aga sellest niisuguses situatsioonis ei aita.
3. Ilmar Maasikule otsasõitnud BMW juht Jaska oli ainult 19-aastane ja seega polnud tal piisavalt sõidukogemust, et libedatel teedel ohutult liigelda. Jaska pööras Luige teelt, mis oli hästi valgustatud, Vahtra tänavale, mis ei olnud valgustatud. Jaska lülitas küll sisse kaugtuled, aga tema silmad ei jõudnud piisavalt kiiresti uute valgustingimustega ära harjuda. Jaska ei arvestanud sellega ja sõitis liiga hooletult.

4. Maasik ületas õnnetuse hetkel teed, seega ei mänginud tee ääres olevad lumehunnikud õnnetuses mingit rolli. Kui õnnetus oleks juhtunud hetkel, kui Maasik kõndis tee servas, siis oleks lumevallide olemasolu võinud õnnetusele kaasa aidata, kuna Ilmar Maasik ei oleks saanud kõndida ohutult tee servas.

Mis puudutab aga linna valitsemist, siis linnarahvas hääletas meie poolt kohalike omavalitsuste valimistel ja seega on meil linna maksumaksjate nõusolek otsuste tegemiseks. Linnarahva uhkuse ja eneseusu tõstmiseks pidasime me vajalikuks püstitada linnapea kuju. Kahjuks tuli selle nimel teha järeleandmisi teistes valdkondades nagu lumekoristus ja tänavavalgustus. Siiski leidis linnavalitsus oma eelarvet koostades, et tänava ääres olev lumi sulab lõpuks ise ära ning kellaegadel vahemikus 01:00 kuni 06:00 ei kasuta teid väga paljud inimesed. Linnakodanike maksuraha kasutamine on keeruline teema ja kui iga maksumaksja vaidlustaks selle kasutamist kohtus, siis ei saaks linn midagi tehtud ning kohtud oleksid tulvil kaebusi. Kui Maasik ei ole rahul linna raha kasutamisega, siis on tal võimalus järgmistel kohalike omavalitsuste valimistel hääletada mõne tema jaoksosalduväärema erakonna või valimisliidu poolt. Praegune Linnavalitsus on arvamusel, et ta on tegutsenud seadusi ja rahva huve arvestades ning et härra Maasik on ise temaga juhtunud õnnetuses süüdi. Seega linnavalitsus ei pea mingeid kahjusid hüvitama.

Kohtuniku otsus:

Kohus kuulnud ära mõlema poole väited, otsustas, et Kilpla Linnavalitsuse tegevus ei ole kõne all oleva õnnetuse toimumisele kaasa aidanud järgmistel põhjustel:

1. Politsei uuris seda õnnetust ja leidis, et tegu on õnnetusega. BMW-d juhtinud Georg Jaska ei ületanud kiirust, lülitas sisse kaugtuled ja Ilmar Maasik kandis helkurit. Mõlemad õnnetuses osalenud pooled järgisid olemasolevaid reegleid. Seadused ei kirjuta ette seda, mis värvi mantlit inimene kannab.
2. Lumekoristusest loobumine ei ole õnnetusega seotud, kuna Maasik ületas õnnetuse hetkel teed, mitte ei kõndinud tee servas.
3. Tänavavalguse puudumisest Vahtra tänaval olid Maasik ja arvatavasti ka Jaska varem teadlikud ning seetõttu oleks nad mõlemad pidanud olema hoolsamad.

Seega kahjutasu Ilmar Maasikule ei pea linnavalitsus maksma, Haigekassa on ravikulud hüvitanud.

Kuulnud aga ära poolte vaidluse, ja hageja nõudmised, nendib kohus, et kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse järgi on valla- ja linnaelanikel õigus osaleda

kohaliku omavalitsuse teostamisel. Elanikel on õigus nõuda neile vastuvõetamatute õigusaktide kehtetuks tunnistamist. Seega kodanikud peaksid oma õigusi teadma ja ise aktiivsemalt kasutama.

Kohus otsustab:

1. Peatada Kilpla Linnavalitsuse otsuse tänavalgustuse väljalülitamise kohta öisel ajal. Linnavalitsus peab hakkama täitma oma kohustust hoida kohalikud teed ja tänavad korras.
2. Kohus teeb maavanemale ja Riigikontrollile ettepaneku kontrollida Kilpla Linnavalitsuse poolt vastuvõetud otsuste vastavust Eestis kehtivatele seadustele, samuti ettepaneku Riigikontrollile kontrollida maksumaksjate raha kasutamise otstarbekust Kilplas.

Анна в детском лагере

Aljona Fedotova, Kohtla-Järve Ühisgümnaasium

Juhendaja Julia Smirnova

Евгения Мартин:

Я доверила свою дочь людям, которые не выполнили своих обязанностей. Моя дочь и наша семья в целом стали жертвой халатности работников лагеря. Как было сказано в договоре, работники лагеря должны были "предоставить явившейся в лагерь девушке активный и оздоровительный отпуск на протяжении двух недель". Можно ли назвать оздоровлением раннюю беременность моей дочери? Можно ли назвать активностью то, что подростки занимаются сексом? Можно утверждать, что в 14 лет подростки уже понимают последствия своих поступков. Можно также сказать, что моя дочь плохо воспитана и не желает применять противозачаточные средства, как это делает администрация лагеря. Но факты таковы, что моя 14-летняя дочь находилась под контролем взрослых людей, которые должны были оберегать ее и защищать от любого вреда. Я могла бы сказать, что рада внуку или внучке, если бы моей дочери было 18 лет. Но сейчас беременность нанесет вред как ее здоровью, так и ее жизни в целом. Она не сможет продолжать обучение в школе в течение какого-то времени. Она не сможет вести образ жизни обычного ребенка, потому что она больше не будет ребенком. Если бы работники лагеря были бы чуть внимательнее, то с моей дочерью все было бы нормально и в физическом и психологическом плане. Но моя дочь покинула зал, где проходила дискотека и никто из воспитателей не заметил этого. Дорога до озера и занятие сексом это не дело 5 минут. Моя дочь отсутствовала достаточно долго, но это не стало причиной для волнения работников лагеря. То, что произошло с моей дочерью, достаточно тяжело и болезненно для всей нашей семьи. Но могло бы случиться и что-то более трагичное. Моей дочери всего 14 лет, даже когда она едет на школьную экскурсию на один день, за нее несут

ответственность учителя. Как же я могу смириться с тем, что жизнь и безопасность моей дочери оказались под угрозой? Задача работников лагеря была не только обеспечить детям веселое времяпрепровождение, но и выполнять обязанности взрослого человека – контролировать ребенка, чтобы он не причинил вреда себе. Конечно, это включает в себя и контроль за сексуальными отношениями молодых людей. Да, конечно, я знала, что в лагере есть и мальчики и девочки. Но также я знала, что в лагере у мальчиков и девочек отдельные комнаты, поэтому вполне можно было рассчитывать на то, что взрослые помогут детям придерживаться моральных норм. Я ни в коем случае не перекладываю на работников лагеря заботу о сексуальном воспитании детей. Но знать о том, где в данный момент находятся дети, которые вверены их попечению, воспитатели обязаны. В ином случае дети могут исчезнуть, погибнуть и никто ничего не заметит. Ключевое слово – «дети», потому что 12-16 летние не зря называются подростками. Они еще растут, совершают ошибки иногда. А задача взрослых – уберечь их от возможных ошибок. Меня не было рядом, чтобы сделать это, а работники лагеря были. Но они оказались равнодушны и халатны. Я требую возмещения морального ущерба, так как это лишь малая толика того, что придется перенести моей дочери. Любопытство окружающих, осуждение учителей, насмешки сверстников – все это может случиться. И, конечно, я не смогла предвидеть, что произойдет с моим ребенком, но я могу предупредить других родителей о тех проблемах, которые может создать так называемый «отдых» в Вирумаа Ластелаагрид. Есть два способа быть справедливыми : никому не вредить и приносить обществу пользу. Я стараюсь не навредить другим родителям, предупреждая их об опасностях ,которые могут грозить их детям , если они поедут отдыхать в этот лагерь. И, конечно, я приношу пользу, рассказывая о недобросовестных работниках лагеря, чтобы не дать им возможность причинить вред другому ребенку.

Представитель ТОО «Вирумаа Ластелаагрид»

Мы понимаем, что ситуация такова, что и у Анны и ее семьи возникли серьезные неприятности . Когда 14-ти летняя девушка беременна, то это приносит массу разнообразных проблем. Но Анна находилась в лагере 2 недели. До этого времени она жила дома, со своей семьей, которая должна была научить ее правильным поступкам. С раннего возраста детей учат как себя вести именно

родители. Дети становятся старше и родители говорят с ними о более сложных вещах. Маленьким детям рассказывают о том, что такое хорошо и что такое – плохо. Подросткам говорят об опасностях вредных привычек, о моральных принципах и ответственности. Если Анну и учили подобным вещам, то она была не самой хорошей ученицей. И в данном случае Анна действительно повела себя как маленький ребенок. Она не подумала о последствиях своих действий. Она приняла решение, но ответственность за ее решение не хочет нести ни она, ни ее семья. Возможно родители не смогли научить своего ребенка предохраняться от нежелательной беременности или не смогли рассказать об опасностях, которые могут появиться при необдуманных занятиях сексом. Работники лагеря не могут брать на себя ответственность за то, что должно быть заложено в семье. Анне 14 лет и она адекватная молодая девушка. Она дееспособная и умная. Если она приняла решение уйти с дискотеки и вступить в сексуальные отношения с молодым человеком, то это было сделано намеренно и не потому, что обстановка благоприятствовала этому. Для того, чтобы следить за детьми всех собрали в зале дискотеки. Работники лагеря были внимательны, но в зале была полутьма, как обычно бывает на дискотеках. Наш лагерь это не тюрьма, поэтому наши работники не привязывают детей к себе и дают им допустимую свободу. Дети ценят эту свободу и разумно ею пользуются. Не только Анна нравилась Мареку, в лагере отдыхали и другие дети, которые нравились друг другу. Но подобная ситуация произошла лишь с Анной. Другие молодые люди избежали подобных неприятностей, так как вели себя более обдуманно и осмотрительно. Мама Анны должна спросить себя «Где я допустила ошибку в воспитании дочери?» Анна должна спросить себя «Почему я не подумала о возможных проблемах?» Марек должен спросить себя «Как я мог быть таким безответственным?» Работники лагеря не должны задавать себе подобного вопроса, потому что их обязанностью было обеспечить детям оздоровительный и активный отдых, но не перевоспитывать детей в вопросах сексуального воспитания. Анна получила от работников лагеря все то, что было записано в договоре- хорошие условия проживания, активный отдых, множество интересных мероприятий. Но Евгения Мартин не желая признать свою ответственность за недостаточное воспитание дочери, предпочитает обвинять нас в сложившейся ситуации. Причем она намеренно вредит имиджу нашего лагеря, опубликовав письмо в газете, в котором

обвиняла нас в халатности и невнимательности. Она причинила нашему лагерю и моральный и материальный ущерб. Причем она обвиняла наших работников в том, что в нашем лагере вообще не следят за детьми, что абсолютно не соответствует действительности. Дети, отдыхая в нашем лагере, проводят время с пользой и для здоровья и для развития. И то, что Анна вернулась домой беременной, не связано с нашим лагерем. Это можно соотнести друг с другом лишь географически. Нравственность, ответственность, совершение обдуманных поступков Анной – все это не является заботой работников лагеря. Если Анна не справилась с собой и своими чувствами – это неприятно, но не является нашей виной. Требование возмещения морального ущерба Евгенией Мартин безосновательно, так как ребенок не подпадает под определение морального ущерба. И именно родители несут ответственность за несовершеннолетнего ребенка, то есть мать Анны отвечает за поведение своей дочери и за появление внука.

Судья:

Ситуация достаточно непростая, потому что молодая девушка, не готовая стать матерью будет вынуждена решать сложные проблемы. Но и репутации лагеря нанесен серьезный урон, не говоря уже об убытках, которые понесло ТОО «Вирумаа Ластелаагрид». Я принял во внимание все факты. Марк Аврелий сказал:» Несправедливость не всегда связана с каким-то действием, часто она состоит именно в бездействии» Именно в этом обвиняет Евгения Мартин работников ТОО «Вирумаа Ластелаагрид». Но я не могу согласиться с тем, что они бездействовали. Они совершили оплошность, потеряв на какое-то время из виду Анну и Марека. Но не более того. Они не позволяли молодым вступать в сексуальные отношения, и не закрывали глаза на слишком свободное поведение молодых людей. Анна и Марек скрыли свои отношения, работники лагеря не могли предотвратить их. Поэтому иск Евгении Мартин о возмещении морального ущерба в размере 25000 и требование возврата платы за лагерь я отклоняю. Что касается встречного иска, поданного ТОО «Ластелаагрид» против Евгении Мартин, то я отклоняю и его. Но лишь потому, что семье придется сейчас воспитывать ребенка, а это требует дополнительных расходов. Но я решил, что Евгения Мартин должна извиниться публично перед ТОО «Ластелаагрид», так ее действия привели к тому, что родители стали меньше доверять работникам лагеря. Это привело и к определенному материального

ущербу. Не имея достаточных оснований, Евгения Мартин нанесла ущерб имиджу предприятия. Люди склонны верить пострадавшей стороне, но в поступке Анны нет ничьей вины, кроме ее собственной. Анне – 14 лет. Этот возраст предполагает умение человека принимать самостоятельные и взвешенные решения, не перекладывая ответственность на плечи других.

12. klass

I auhinnaline koht

Maasik vs. Kilplala linn

Janne Susi, Miina Härma Gümnaasium

Juhendaja Urma Linnus

On ju teada fakt, et demokraatia on teisisõnu rahva võim. Selle võimu üks headest külgedest peaks olema võimalus inimestel kujundada ise riiki, kus nad elavad. Kuid mis saab siis, kui demokraatiast saab ainult mõiste meie ühiskonnas, mida ei järgita ega millel ei lasta toimida? Selge on see, et demokraatlikus riigis peab olema inimesel õigus avaldada oma arvamust, kuid kui palju ja millisel määral seda kuulda võetakse ja rakendatakse on omaette küsimus. Kes paneb paika need piirid, kuna rahva võim on määrav ja kuna mitte?

Kaasuse valikul lähtusin eelkõige hetkelistest probleemidest. Vaatasin televiisorist saadet, kus öeldi, et Tallinna linn olla kaevanud riigikontrolli kohtusse väidetava pädevuse ületamise pärast. Teemasse süvenemisel selgus, et esindusdemokraatia tingimustes on tõesti kodanikel ja kohtuvõimul raske teostada kontrolli kohaliku võimu tegevuse otstarbekuse üle. Samuti tundus mulle antud kaasus kõige intrigeerivam, kõige sisukam ning mõnusalt palju efektilisavaid detaile sisaldav. Loodan, et minu kohus tegi väga õiglase otsuse.

Doktor Maasiku esindaja avaldus:

Lugupeetud kohus, minu esindatav pöördub halduskohtu poole, kuna näeb selles viimset võimalust kaitsta demokraatiat ja linnakodanike elu ja tervist. Nagu teada sattus minu klient autoõnnetusse, mille tagajärjel kannatas osaliselt töövõime. Asi on seda nukram, et doktor Maasik on tuntud arst, kelle abi vajab iga päev sadu patsiente. Ütlema tagi on selge, et õnnetuse tagajärg avaldab suurt mõju mitte ainult doktor Maasikule endale. Mis aga on selle õnnetuse põhjuseks? Selle õnnetuse otseseks põhjuseks on ebapädev säästupoliitika linnavalitsuses. Säästmine tänavavalgustuse arvelt suurendab kahtlemata liiklusõnnetuste tõenäosust ja soosib kindlasti ka kuritegevust. Minu kliendi kohtusse pöördumise sügavamaks motiiviks on kahtlemata võitlus demokraatia eest, sest praeguse linnavalitsuse tegevus hälbib demokraatiast

tugevasti. Kui demokraatlikult valitud linnavalitsus võõrandub, see tähendab kaugeneb oma sisulisest ülesandest, siis tähendab see ka kaugenemist demokraatiast üldse. Linnavalitsuses vohab voluntarism ja hoolimatus! Kõige krooniks soovib linnavalitsus kultiveerida linnapea isikukultust hirmkalli ja täiesti mõttetu ausamba näol. Ei ole kahtlust, et taoliste otsuste langetamisel linnavalitsuses rikutakse seadust ja taoline käitumine kujutab enesest ohtu linnakodanike elule ja tervisele. Minu klient taotleb esiteks kohtu otsustavat sekkumist linnavalitsuses aset leidvatesse korralagedustesse finantside jaotamises ja teiseks kompensatsiooni linnavalitsuselt autoõnnetuses tekitatud füüsilise ja moraalse kahju eest.

Linnavalitsuse esindaja avaldus:

Lugupeetud kohus, sissejuhatuseks on mul volitus väljendada linnavalitsuse sügavat muret doktor Maasikuga juhtunu pärast. Linnavalitsus soovib doktor Maasikule kiiret paranemist ja peatset naasmist oma patsientide juurde.

Linnavalitsus leiab, et tal oli kohustus masu tingimustes rakendada radikaalseid kärpekavasid. Kärpekavade koostamisel järgiti seadusi, kasutati vastavate komisjonide ja ekspertide hinnanguid. Iseenesest pole kärpkavadel, mis kärbivad linnavalgustuse ja lumevea arvelt, mitte midagi pretsedendit. Taolisi kärpekavu on rakendatud paljudes Eesti linnades ja pole välistatud, et seda tehakse ka edaspidi. Loomulikult kaasnevad taoliste kärpekavadega ka ebamugavused ja ohud, millest linnavalitsus linnakodanikke aegsasti ja korduvalt ette hoiatanud on. Masu puudutab meid kõiki ja linnakodanike osaks jääks vaid veidi tähelepanelikum ja ettevaatlikum liikumine pimedal ajal. Kahetsusväärne liiklusõnnetus, mille kannatanuks oli doktor Maasik, on aga kahjuks sedasorti õnnetus, milles tänavalgustuse säästurežiimi otseselt süüdistada ei ole võimalik. Politseiraporti andmetel ületas doktor Maasik pimendatud sõiduteed 20 meetri kaugusel valgustatud ristteest ja sellega paralleelsest ülekäigukohast. Liiklusseadus §27 sätestab, et teed on lubatud ületada mitte lähemal kui 100 meetrit tähistatud ülekäigu kohast. Seega oli tegemist jalakäia eksimusega liiklusseaduse vastu. Ka juht eksis liiklusseaduse §123 vastu valides antud liiklusoludele mittevastava sõidukiiruse. Kuna politseiraporti andmetel kulus autol kannatanuga kokkupõrkeni jõudmiseks 2,5 sekundit ja distantiks oli 20 meetrit, teeb see auto kiiruseks pöörangust väljumisel ligikaudu 30 km/h, mis antud puuduliku valgustatuse oludes osutus liiga suureks kiiruseks. Seega on meil tegemist vastastikuse rikkumisega ja kuna kannatanul polnud juhile pretensioone, siis lõpetas politsei menetluse. Veel enam, linnavalitsus mõistab linnakodanike muret seoses

maksumaksjate raha ratsionaalse kasutamise pärast. Kuid selleks ongi kodanikud valinud volikogu, mille pädevuses on otsustamine eelarve ühe või teise eelarve eraldise põhjendatuse üle. Seega ei saa kuidagi olla ei üksikisiku ega ka kohtu pädevuses otsustada, kas linnavalitsuse poolt tehtud üks või teine finantseraldis või kokkuvõid on põhjendatud või mitte. Kokkuvõttes leiab linnavalitsus, et tänavavalgustuse kokkuvõid režiim ei saanud kuidagi olla liiklusõnnetuse otseseks põhjuseks ja seega ei pea linnavalitsus ka õigeks hageja kahjutasu nõuet. Samuti ei pea linnavalitsus võimalikuks ka kohtu sekkumist linna eelarve protseduuridesse.

Hageja esindaja vastulause:

Saades küll aru esindusdemokraatia küllaltki keerukatest protseduuridest juhtudeks, kui üksikisikul on vaja midagi saavutada, tõusetub siiski küsimus, mida peaks üksikisik tegema, kui ta kohtab silmnähtavat kodanike huvide eiramist. Mis jääb kodanikul muud üle, kui pöörduda loodetavasti sõltumatu võimu, kohtuvõimu poole. Igal demokraatlikul mõtleval kodanikul peaks tekkima vajadus pöörduda sõltumatu võimu poole, kui ta näeb isikukultuse ja rahvaga manipuleerimisega algeid meie võimu organeis. Seda eriti siis, kui tulemuseks on otsesed mõjud rahva elule ja tervisele. Oleks väga huvitav teada, kas raha eraldised küsitava väärtusega ausambale olid ikka tehtud täiesti seaduslikke teid pidi?

Linnavalitsuse esindaja vastulause:

On ääremiselt kahetsusväärne, et minu oponent kasutab väitluses isikukultuse mõistet, mis on linnavalitsusele kui demokraatlikule institutsioonile täiesti ebakohane. Täpsustagem, et kõnealune ausammas ei kujuta mitte linnapea isikut, vaid on sümboliks võimu ja vaimu ühtsusele, mis meie Heade Kavatsuste linnas on juba pikka aega toiminud. Taolise sümboli tähtsust ei saa kuidagi alahinnata, sest projekt on kinnitatud kunstinõukogus, seda on arutatud ka linnakodanikega ja kõikjalt on saadud heakskiit. Otse loomulikult on linnavalitsus avatud kodanike arvamustele linna heakorra ja üldise olukorra suhtes ning korduvate kaebuste esinemisel valmis ka probleeme arutama.

Hageja esindaja:

Lugupeetud kohus, minu esindatav pöördus kohtu poole, vaid viimse võimalusena võitluses üksikisiku õiguste eest ja demokraatiast võõrandunud võimu vastu. Palun kohtul arvestada südametunnistusega ja õigustundliku kodaniku soovidega õiglase demokraatia kindlustamisel.

Linnavalitsuse esindaja:

Lugupeetud oponent ei tohiks unustada, et demokraatia, olles küll rahva võim, on siiski enamuse võim vähemuse üle. Seetõttu toimib demokraatia siiski statistiliselt, mitte aga iga üksikisiku suhtes.

Kohtu otsus:

Kohus, kuulanud ära hageja ja kostja avaldused ning kuulanud ära kohtuvaidluse leiab:

- 1) Kostjal oli õigus kohtu poole pöörduda sügavama probleemiga, mis puudutas linna puudulikku valgustust pimedalt ajal. Puudulik valgustus on katlemata ohuallikaks nii liikluses kui ka soodustavaks faktoriks kuritegevusele.
- 2) Kohus leiab, et hageja kahjunõue linnavalitsusele ei ole põhjendatud, kuna toimunud liilusõnnetuses esines liiklejatel mõlemapoolne süü. Jalakäija eiras liikluseeskirjade punkti §27 ja juht eiras liikluseaduse §123. Kuna juhil ega jalakäijal teineteisele pretensioone polnud, siis lõpetas politsei menetluse. Kohus ei leia, et tänavavalgustuste säästurežiim oleks olnud liiklusõnnetuse otseseks põhjuseks. Küll aga märgib kohus puuduliku tänavavalgustuse liiklusõnnetusi soodustavat mõju ja üldist ohtu linnakodanikele.
- 3) Kohus peab vajalikuks uurida linnavalitsuses toimunud kärpekavade koostamise ja finantside jagamise vastavust seadusele. Mis aga puutub finantseraldiste otstarbekust ja põhjendatust, siis selles valdkonnas kohtul pädevus puudub. See pädevus on volikogul ja kodanikel on võimalik volikogu mõjutada valijate koosolekute ja saadikute koosolekutele kutsumise kaudu.

Kohus otsustab:

- 1) Mitte rahuldada hageja nõuet kahjutasule seoses liiklusõnnetuses saadud kahjudega.
- 2) Suunata Kilpla Linnavalitsusse Riigikontroll kontrollimaks Linnavalitsuse finantstegevuse vastavust seadustele lähtuvalt Eesti Vabariigi Põhiseadusele.(§137)
- 3) Loobuda kohtukulude väljanõudmisest hagejalt, kuna hageja pöördumine kohtu poole oli mitmel erineval tasandil põhjendatud.

12. klass

II auhinnaline koht

Anna lastelaagris

Gertu Soldan, Tartu Kommertsgümnaasium

Juhendaja Riina Voltri

Selles kirjatükis analüüsitakse Jevgenia Martini (edaspidi hageja) hagi OÜ Virumaa Lastelaagrid (edaspidi kostja) vastu.

Antud kohtuasja valis autor analüüsimiseks ja lahendamiseks põhjusel, et nüüdisaegses modernses ning pidevalt muutuv maailmas arenevad varasemast kiiremini ka noored, kes alustavad eelnevate põlvkondadega võrreldes üha varem intiimelu, seda aga tihti kaasnevaid riske ja ohte arvestamata. Ei saa võita, et noorelt alustatud intiimelu toob kaasa vaid halba, kuid on selge, et teavitustööd intiimelu ning inimese seksuaalse arengu kohta tuleks alustada piisavalt varakult, et vältida juhtumeid nagu käsitletav.

Käesolev juhtum sai alguse sellest, et hageja saatis oma tütre suvelaagrisse meeldivat ning tervistavat puhkust veetma, kuid laagrist tagasi tulles oli tütar rasestunud.

Hagi

Hageja nõuab kostjalt laagrimaksu, so 2740 eesti krooni suuruse summa, tagastamist ning kahjutasu 25 000 eesti krooni ulatuses. Hageja väidetakse on kostja väidetav lepinguliste kohustuste täitmatajätmine ning kostja töötajate hooletusest põhjustatud hageja tütre rasestumine, ka psüühiline trauma. Hageja leiab, et laagritöötajad oleksid pidanud hoolealuste, st laagris viibivate laste üle paremini valvama ning seksuaalset lävimist keelama.

Kostja nõuab hagejalt 50 00 eesti krooni suuruse summa hüvitamist ning avalikku vabandust, väites, et peale hageja sapist arvamislugu kohalikus nädalalehes ütles

seitse varem registreerunud oma laagrikoha üles, mistõttu tuli ära jätta üks kahenädalane suvelaager. Veelgi enam, kostja viitab hageja halbadele lapsekasvatuse oskustele ning tegemata seksuaalse kasvatuse teavitustööle, lisades, et hageja oli teadlik mõlema soo esindajate viibimisest laagris.

Analüüs

Hageja argumendid pole piisavad.

- 1) Kuna kostjal oli lepingu järgi kohustus pakkuda tervistavat ning aktiivset laagrielamust ja selle laagris viibijad läbi tiheda päevakava ning paljude ürituste ka said, ei saa nõustuda väitega nagu oleks kostja lepingujärgseid tingimusi rikkunud.
- 2) Osaliselt saab nõustuda sellega, et laagritöötajad oleksid pidanud laste üle paremat järeelvalvet pidama. Siin tuleb aga mängu fakt, et hageja tütar ning tema kaaslane mitte ei kõndinud tantsusaalist välja, vaid hiilisid, olles teadlikud, et see on keelatud. Lisaks võisid kostja töötajad arvata, et noored olid väsinud, tahtsid puhata ja läksid magama. Seda ei oleks laagritöötajad neile keelata saanud ning oleks utoopiline uskuda, et kõik tantsusaalist lahkujad peale kõnealuste isikute magama minemisest laagritöötajatele märku andsid. Ka ei oleks saanud laagritöötajad keelata laagris viibijate seksuaalselt lävimist, sest see oleks vastuolus põhiseaduse § 19, mis sätestab, et igal inimesel on õigus vabale eneseteostusele, mida iganes see siis ka ei tähendaks. (Käesoleva töö autor ei suutnud leida vaba eneseteostuse täpset mõistet, et väidet paremini selgitada).
- 3) Nõustuda ei saa väitega nagu kostja oleks hageja tütrele tekitanud psüühilise trauma. neiu ning noormees astusid füüsilisse suhtesse vabatahtlikult - tegu ei olnud vägistamisega, ning seepärast ei saa väita, et psüühilise trauma tekitaja oli kostja, kes lasi juhtunul toimuda. Kui psüühilise trauma tekitamises antud juhtumi puhul üldse kedagi süüdistada saab, siis kõige realsemal juhul hageja tütreaga vahekorda astunud noormees. Võib ju arvata, et noormees, olles vanem ning oletatavalt kogenum, suutis hageja tütrele intiimsuhtesse astumiseks nn augu pähe rääkida, kuid seda ei ole hageja väitnud ning tegelikult ei ole selliseks oletuseks mitte mingit alust. Samtu ei saa olla kindel, et hageja väide tütre psüühilisest traumast tõele vastab. Võib-olla on hageja tütar juhtunu üle õnnelik ning sooviks ka lapse ilmale kanda, et hageja mõistus ei suuda hõlmata seda, et ka nii noor inimene võib tahta nii enese kui lapsega toime tulla, sellega hakkama saada ja seda isegi hästi. Hageja arvates võibki just sellises unelmas väljenduda kõnealune psüühiline trauma. Hageja väitega järeldusest lähtudes

nõustudes tuleb arvestada aga ka seda, et hageja tütre puhul on tegemist väga noore inimesega, kes ei pruugi elust, perekonnast ning selle tähendusest veel päris täpselt aru saada ning hageja püüab kostja vastutusele võtmisega tüdruku realsusesse tuua, tahtes näidata, et olnud ei oleks tohtinud juhtuda ning et seda ei tolereeri peale tema ka ühiskond.

Ka kostja argumendid pole piisavad.

1) Eesti Vabariigis kehtib vastavalt põhiseaduse § 45-le vabadus levitada ideid, arvamusi, veendumusi ja muud informatsiooni sõnas, trükis, pildis või muul viisil ning seda arvesse võttes ei ole kostjal õigust hagejat arvamuse loo tagajärgede eest vastutavaks pidada. Samuti ei ole faktiliselt tõendatud, et vanemad, kes peale artikli ilmumist laagrikohad nn üles ütlesid, seda arvamuse loost lähtuvalt tegid: võib-olla tuli vahele mõni perekondlik üritus või midagi muud tähtsat.

2) Nõustuda ei saa ka kostja väidetega nagu oleks hageja tütar Anna halvasti kasvatatud, sest kuigi põhiseaduse § 27 sätestab, et vanematel on õigus ja kohustus kasvatada oma lapsi ja hoolitseda nende eest, ei ole igal ajal laste üle järelvalvet võimalik pidada ning antud juhtumi puhul pidi järelvaataja rollis olema kostja, kuna laagris viibides on osalejad tema vastutusel.

3) Nõustuda saab kostja nõudega avaliku vabandamise kohta pealt, sest vastavalt põhiseaduse § 17 ei tohi kellegi au ega head nime teotada ning antud juhul kostja seda kaudselt tegi. Arvamusartiklis öeldu ei pruukinud küll viia tagajärjeni, kus hageja arvamus avaldamise järel kostja tulu saamata jääb, kuid on tõenäoline, et vanemad, kes varemalt kaalusid lapse kostja juurde laagrisse viimist nüüd hoopis mõne teise laagri kasuks otsustavad.

Peale eelpool toodud probleemide tekib autoril veel küsimusi. Kelle süüks pidada seksuaalse kasvatusega seostuvat eeltööd, mis antud juhtumi puhul tegema või piisava tähelepanu pööramiseta jäi? Kas vastutus lasub vaid vanemate õlgadel või on mingi roll ka koolisüsteemil ning ühiskonnal üldisemalt? On teada tuntud tõsiasi, et enamikel vanematel on lastega seksuaalse tervise ning lävimise teemadel keeruline või ebamugav rääkida. Seepärast ongi koolides ette nähtud inimeseõpetus, mis käsitleb ka antud teemavaldkonda. Võib oletada, et kui haridussüsteemis pöörataks juba nooremates klassides käesolevale probleemile rohkem tähelepanu, võinuks antud juhtum olemata olla, kuid üheselt ei saa süüd ainult koolisüsteemi kanda jätta. Autori

arvates on tegemist mõlemate, nii vanemate kui otseste vastutajate ja ühiskonna kui kaudsete vastutajate, ühise süüga.

Lahend

Kohtunik teeb tsiviilhagis Jevgenia Martin *versus* OÜ Virumaa Lastelaagrid järgmise otsuse:

- 1) Hageja Jevgenia Martinile tuleb kostjal OÜ Virumaa Lastelaagrid tagastada laagrimaks summas 2740 eesti krooni lepingujärgsete kohustuste kerge rikkumise eest;
- 2) hagejal Jevgenia Martinil tuleb kostja OÜ Virumaa Lastelaagrid eed esitada avalik vabandus kohalikus nädalalehes põhiseaduse § 17 rikkumise eest.

Kohtukulud tuleb jagada kahte võrdsesse proportsiooni, mis jäävad mõlema osapoole kanda.

Maasik vs. Kilpla linn

Joonas Vangonen, Tallinna Prantsuse Lütseum

VANDEKOHUS ON 12 INIMEST, KES OTSUSTAVAD, KELLEL ON PAREM ADVOKAAT

Franz Kafka teost „Protsess“ teavad tõenäoliselt kõik – ristsõda kohtusüsteemi vastu kohtusüsteemi sees, mis viib lõpuks üksikisiku hävinguni. Just sellest teosest inspireerituna otsustasin oma kaasuse pisut teisiti üles ehitada – nõnda, et ta vastaks nii konkursi tingimustele kui ka minu isiklikule „omapärale“. Vaetud saavad nii Maasiku kui Kilpla linnavalitsuse argumendid ja eksimused, kuid advokaadid, süüdistajad ja prokurörid jäävad kõrvale. Selle peamiseks põhjuseks on asjaolu, et minu õiglustunde järgi kipub nende osaks olema pigem ilukõnede pidamine ning musta valgeks rääkimine. Jättes ebaolulised (või lausa segavad) faktorid välja, on võimalik keskenduda kaasuse lahendamise põhieesmärgile - ÕIGUSE ja ÕIGLUSE mõistmisele, tuues välja nii faktid, õiglustunde kui ka kohtu rolli.

KA „JUMALAD“ EKSIVAD

Rasked ajad nõuavad karme meetmeid ning tuleb tunnistada, et teatud nurga alt vaadates on Kilpla linnavalitsuse poolt rakendatud kokkuhoiumeetmetel jumet: kriisi saabumist tunnistati ning asuti kiiresti olukorrale lahendust otsima, ametnikel tuli preemiatest loobuda ning ka linnapea oli sunnitud nõustuma odavama ametiautoga (kuigi arvan, et Kilpla meer saaks ka ilma esindusautota hakkama – ehk annaks mööda linnatänavaid jalgrattal kulgev linnapea kodanikele nakatavalt positiivset eeskujut?). Paraku varjutavad õnnestumisi mõned arvestatavad *faux pas*'d : näiteks otsustati kokku hoida ka tänavavalgustuse ja lumekoristuse pealt. Samas on pimedal (aasta)ajal tänavavalgustus turvalisuse tagamisel mitmekülgsest oluline ning ka lume koristamata jätmine põhjustab probleeme: hanged võtavad palju ruumi, varjavad autojuhtide vaatevälja, sula korral tekib Suure Veeputusega sarnanev olukord jne.

Kõige vastuolulisem on aga otsus jätkata linnapeale pühendatud ausamba ehitamist; eriti kuna sammas pidi tulema hirmkallis. Vajadus sellise mälestusmärgi järgi on

vägagi kaheldav, sest kui võimumehed endale ausambaid püstitama hakkavad, meenutab see pigem veerandsajandi tagust kui tänapäevast Eestit. Seejuures mõjub äärmiselt kummastavalt linnavalitsuse põhjendus samba püstitamisele – „hea elukeskkonna säilitamine ja propagandatöö.“ Jääb arusaamatuks, mida tahetakse öelda väites, et sammas on oluline hea elukeskkonna *säilitamiseks*. Vägisi jääb mulje, nagu linnavalitsuse arvates halveneks elukeskkond, kui sammas jääks püstitamata. Samas oli Kilplas palju sotsiaalabivajajaid, kelle elukvaliteet halvenes hoopis teistsuguste tegurite mõjul, mille leevendamiseks linnavalitsus oleks samba ehitamise asemel ehk võinud midagi ette võtta.

Linnavalitsuse vastuväited Maasiku süüdistustele pole paraku just kuigi veenvad. Õnnetuses süüdistatakse Maasikut, kuna ta kandis musta mantlit; ometi ei õnnestunud mul Eesti Vabariigi põhiseadusest leida ühtki paragrahvi, mis keelaks musta värvi riiete kandmise. Jaska olevat jällegi liiga kiiresti sõitnud, ehkki lihtne arvutus näitab, et tema keskmine kiirus teel ristmikult Maasikuni oli vaid 28,8 km/h, mida kihutamiseks just nimetada ei saa.

Järgmiseks väidab linnavalitsus, et Maasikul polevatki õigust oma maksuraha kulutamise viise kohtus vaidlustada – just siia on minu arvates koondunud antud kaasuse ideeline „raskuspunkt.“ Nimelt eksib linnavalitsus rängalt, sest igal kodanikul on õigus (kui ta tunneb, et tema õigusi on rikutud ning tema huve ei esindata – mille eest vastutamine on ometigi linnavalitsuse põhifunktsioon) selline juhtum kohtusse anda. Põhiprobleem on minu hinnangul just see, et linnajuhid lähtuvad seisukohast, nagu ainuke hetk, mil rahvas poliitikas kaasa rääkida tohib, on valimised, mis on üksikisiku rolli demokraatlikus ühiskonnas arvestades äärmiselt solvav, ükskõikne ning kodanikuuhkust solvav seisukoht.

MAASIK - MEES MUSTAS

Erinevalt linnavalitsusest ei leia ma just palju, milles Maasikut süüdistada, sest liiklusõnnetuse asjaolude selgitamiseks käivitatud politseiuurimine tuvastas, et kummalgi õnnetuses vahetult osalenud poolel süüd ei lasu ning et tegu on kahetsusväärsetel asjaolude kokkulangemisel toimunud liiklusõnnetusega (siinkohal tasub mainida, et kuna ükski kaasuses esindatud osapool pole uurimise usaldusväärset kahtluse alla seadnud, siis tähendab see, et nad nõustuvad selle tulemustega). Kaasuses pole paraku mainitud, kas Vahtra tänava ning Luige tee ristmikul on ülekäigurada, seega järelتان (politseiuurimise tulemust silmas pidades),

et seda polnud. Seetõttu ei saa kuidagi väita, nagu oleks Maasik lohakas olnud ning seeläbi õnnetuse põhjustanud.

Lisaks olen ma nõus Maasiku seisukohaga, et linnavalitsuse kokkuhoiupoliitika on (vähemalt osaliselt) läbimõtlematu ning paneb kodanike turvalisuse kaalule – nimelt linnavalitsuse ülesanne on tagada kodanikele parimad võimalused turvaliseks eluks. Paraku poleks antud juhtum tõenäoliselt aset leidnud, kui tänavad valgustatud ja lumest puhtad oluksid. Sellest lähtudes leian, et Maasiku otsus linnavalitsus kohtusse kaevata ning tekkinud kahjudele hüvitist nõuda on (kodanikuõiguste eest seismise vaatepunktist) põhjendatud. Nagu eelnevalt mainitud, on kodanikul täielik õigus kohalik omavalitsus (kelle näol on sisuliselt tegu teenusepakkujaga) kohtusse kaevata, kui esimene leiab, et tema turvalisus seatakse ohtu või et tema õigusi rikutakse (linnavalitsus on oma tegevusega eksinud näiteks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 teise punkti suhtes).

Kaasuses esitatud olukorras oleks põhimõtteliselt võimalik ka stsenaarium, mille järgi halduskohus soovitaks Maasikul kui füüsilisest isikust avaldajal lisada oma nõudesse linnavalitsuse eksliku poliitika muutmise, kuid tuleb siiski arvestada, et demokraatlikes riikides kehtib võimude lahususe printsiip, mistõttu kohtuvõim ei tohi otseselt täidesaatva võimu tegevusse sekkuda. Korrektsuse huvides ning juba esitatud nõuet arvestades jääb see hüpoteetiline sündmuste käik siinkohal kõrvale.

...JA KÄTTE JÕUAB VIIMNE KOHTUPÄEV

Ametliku kohtuotsuse langetamiseks on ära kuulatud ja arvesse võetud kõik mõlema poole esitatud argumendid, seletused ja põhjendused ning ka toimunu kohta teada olevad faktid. Arvestatud on nii õnnetuse asjaolusid, tingimusi kui ka tagajärgi. Siia lisandub politseiuurimise tulemus, mis teatavasti ei tuvastanud kummagi osapoole otsest süüd õnnetuse toimumisel.

Kohus leiab, et Kilpla linna süü Ilmar Maasikuga toimunud liiklusõnnetuses pole faktidega piisavalt kinnitatud, et seda ümberlökkamatuks lugeda ning seega jääb Maasiku nõue õnnetuses saadud kahjude hüvitamiseks rahuldamata. Siinkohal rõhutab kohus just linnavalitsuse otsese süü puudumist ning kaudse süü otsustavaks määramise mitteobjektiivsust, lähtudes põhimõttest, et otsest süüd omava poole puudumisel (viide politseiuurimise tulemusele) on võimatu kedagi toimunud üheselt vastutavaks pidada.

Kuna kahjunõue liiklusõnnetuses tekkinud kahju hüvitamiseks oli ainus arutluse all olnud punkt, siis sellega on kaasus lahendatud.

EPILOOG

Õigus ja õiglus pole sünonüümid, vaid suhtestuvad omavahel äärmiselt keerukatel viisidel. Kuigi isiklikult arvan, et Kilpla linnavalitsus on antud kaasuses süüdi ning peaks Ilmar Maasikule tekkinud kahju hüvitama, toetan ma ametlikku kohtuotsust, sest kohtusüsteemi põhiidee on mõista õigust faktide, mitte emotsioonide põhjal, samas, kui minu hinnang põhineb põhiteadmistel kehtivast seadusest ning inimlikul (emotsionaalsel) õigusmõistmisel. Kohtuotsus on sündinud, jäänud on veel kaks aspekti, mida sooviksin lähemalt vaadelda, sest tunnen, et need on olulised just inimlikust seisukohast.

Esiteks jääb mind pisut häirima tõsisasi, et Maasik nõudis kohtus ainult talle tekkinud kahju hüvitamist, mis tähendab, et ta soovis vaid tagajärje, mitte põhjuse likvideerimist. Kahjunõude rahuldamise korral makstaks Maasikule küll kinni ta ravikulud, kuid nõude iseloomu tõttu jääksid tänavad tõenäoliselt endiselt pimedateks ja lumisteks ning linnapea ausambagi ehitus jätkuks. Käesolevas kaasuses esitatud kohtulahendi järgselt tekkinud olukorras oleks minu hinnangul aga parim (mitte ainult Maasikule, vaid ka kogu Kilpla elanikkonnale), kui Maasik otsustaks linnavalitsuse tegevust mõjutada kodanikualgatuse (-ühenduse) loomise korras, sest olen üpris kindel, et Kilplas on lisaks temale veel rahulolematuid. Luues kodanikepoolsed survegrupid, oleks võimalik reaalselt mõjutada kohaliku poliitika kurssi ning muuta elu Kilplas turvalisemaks ja paremaks.

Teine probleem seisneb selles, et linnavalitsus suhtub inimestesse nagu tühistesse hääleandjatesse. Kui võimalolijad sisuliselt käsivad kodanikel valimiste vahelisel ajal „lõuad pidada ja edasi teenida“ ning valimiste eel hakkavad mesimagusa jutuga nende hääli püüdma, on tegu kurva näitega makjavellistlikust poliitikast (mis on tänapäeval kahetsusväärset levinud). Linnavalitsuse käitumine pärsib otseselt kodanikuühiskonna teket - minu arvates peaks Kilpla linnavalitsus tõsiselt mõtlema võimu ja vastutuse vahelisele suhtele ning sellest järeldused teinuna oma poliitikasse nii mõnedki muutused sisse viima. Rahvas ja selle juhid ei tohi olla vaenlased, vaid peavad edu saavutamiseks tegema koostööd.

Paradoksaalsel kombel annab just käesolev juhtum Kilpla linnavalitsusele suurepärase võimaluse ennast parandada ning anda oma poliitikale „uus kurss“. Nimelt teeks linnavalitsus minu arvates kiiduväärse žesti, kui nõustuks kohtuväliselt Maasiku kahjude hüvitamisega ning ebameeldivast juhtumist hoiatavana asuks oma poliitikat revideerima. Kindlasti aitaks see kaasa nii kodanike kaasamisele

poliitikasse, linnavalitsuse populaarsuse tõusule kui ka ühiskonna hierarhilisele lõimumisele.

Анна в детском лагере

Алиса Аврутина, Таллиннский Линнамяэский Русский Лицей

Учитель Маргарита Римша

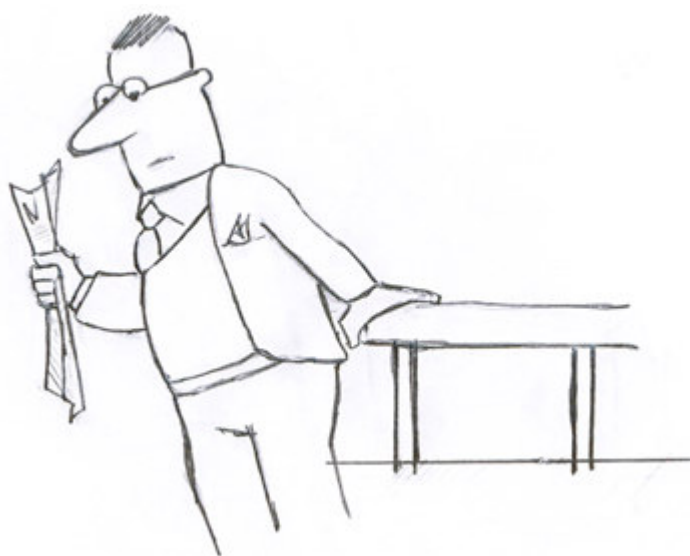
Летние лагеря для детей – „лучший отдых“ для матери
Репортаж опубликован в газете N, города N

Обвинение представляет Господин Тамм:

Уважаемый суд, сегодня мы рассматриваем сложное дело, которое наделало немало шума в прессе нашего города N. Обвинение просит учесть важный этический аспект дела из-за его резонанса в обществе. Госпожа Евгения Мартин подала на ТОО Вирумаа Ластелаагрид жалобу в суд по причине того, что невыполнение прямых обязанностей работниками лагеря - по присмотру за детьми повлекло за собой

беременность её дочери Анны. Это, в свою очередь, нанесло 14-летней девочке психическую травму. Представьте себе положение матери, которая узнаёт о том, что её маленькая девочка беременна?! Эта новость ставит под угрозу не

только будущее Анны, но и её психическое и физическое состояние. Дело в том, что, само по себе сексуальное сношение с 14-летними и старше, как указано в Эстонской Конституции, не является правонарушением. Но ведь в законе не сказано ничего о беременности таких детей. В 14 лет девушки в редких случаях могут выносить и родить ребёнка без проблем. (Подтверждением данных слов обвинение предоставляет суду некоторые научные

Адвокат Тамм во время речи

Анна Мартин в зале суда

статьи по данной теме и заключение экспертов.) И на что же толкает эту девочку такая ситуация, произошедшая по халатности работников лагеря? На аборт. Законность коего до сих пор является предметом спора в мировом сообществе. В таком юном возрасте, когда девочка только-только начала нести неполную (§ 33 Уголовного законодательства Конституции) уголовную ответственность, под действием гормонов подросток редко отдаёт себе отчёт в своих действиях. Многие дети в такой период совершают глупости. Это вполне обычное явление. От совершения необдуманных поступков детей защищают либо родители, либо другие взрослые люди, несущие ответственность за ребёнка в отсутствие их родителей. Во время пребывания Анны в лагере, за её безопасность отвечали работники лагеря. ТОО Вирумаа Ластелаагрид обязалось "предоставить явившейся в лагерь девушке активный и оздоровительный отпуск на протяжении двух недель", за что госпожа Мартин уплатила 2740 крон (квитанция об оплате и копия договора предоставляются). Беременность 14-летнего ребёнка безусловно причиняет вред его здоровью, как я уже упомянул. Налицо несоблюдение договора.

Ответный же иск обвинение считает неправомерным в отношении матери, которая была в шоке от ошеломляющей новости. Очевидно, что внимание детям в лагере хотя и уделялось, но недостаточно, если дети смогли сбежать к озеру и долгое время находиться там без присмотра. Что в статье и упомянула госпожа Мартин. Совет о том, чтобы детей в лагерь не посылали, как мы только что увидели, не голословен, и аргументировала госпожа Мартин это из своего личного опыта.

Возникает вопрос. Если детей было слишком много, чтобы уследить за всеми, тогда почему лагерь берёт на себя ответственность за этих детей? Набор детей должен соответствовать тому количеству детей, за которым могут присматривать.

Обвинение считает халатность работников лагеря доказанной, просит принять во внимание возраст девочки, и ту психическую опасность, которую может принести беременность или аборт, шок матери, столкнувшейся с такой проблемой, и просит удовлетворить иск госпожи Евгении Мартин, возместить плату за лагерь и компенсацию за травму в размере 25 000 крон.

Господин Ребане и представитель ТОО Вирумаа Ластелагрид до заседания

Защиту представляет Господин Ребане:

Уважаемый суд, защита в данном судебном заседании постарается доказать несостоятельность обвинений со стороны госпожи Евгении Мартин в несоблюдении договора между ней и ТОО Вирумаа Ластелагрид.

Кроме того, защита предъявляет ответный иск госпоже Мартин за публикацию порочащей статьи в еженедельной газете N, из-за которой ТОО понесло убытки, так как многие родители аннулировали путёвки в лагерь, прочитав клеветническую статью.

Для начала, защита хотела бы предоставить суду материалы по учебным программам Эстонской Республики, где в курсе биологии за 4, 7, 9 классы рассматривается строение половых систем людей и упоминается о противозачаточных средствах. Анна прошла программу по биологии за 4 и 7 класс и соответственно знала о риске беременности при незащищённом половом акте. Даже если она никогда об этом не слышала, то госпожа Евгения Мартин должна была разъяснить дочери о риске беременности, так как она знала, что девушка находится в подростковом периоде и едет в лагерь, где будут и девушки, и юноши. В договоре ни слова не было сказано об обязанности ТОО препятствовать подросткам 14 лет и старше заниматься сексом. Половые сношения являются личным делом каждого человека, в том числе Анны и Марека, а ТОО не несёт ответственность за личную жизнь молодых людей. ТОО считает правонарушением по отношению к молодым людям вмешательство в их личную жизнь. Следовательно, работники лагеря не могут препятствовать половым сношениям. Так называемую обвинением "психическую травму", Анна нанесла себе сама, по собственной беспечности и неосторожности. Более того, защита не стала бы называть рождение ребёнка психической травмой (Согласно ст. 27 Конституции семья как основа сохранения и приумножения народа и как основа общества пользуется защитой государства). Это действие предусмотрено природой по достижению девушкой

детородного возраста. Пункт договора о "предоставлении явившейся в лагерь девушке активного и оздоровительного отпуска на протяжении двух недель" ТОО считает исполненным, так как детям устраивалось много разных мероприятий: различные дискотеки, дети ходили на озеро... Это ТОО в контракте и подразумевало под "оздоровительным отдыхом".

В виду того, что порочащая статья, написанная Евгенией Мартин, советует родителям "не посылать своих детей в организованные ТОО лагеря, поскольку там за детьми вообще не следят", а это не соответствует истине, ТОО и предъявило ответный иск. "Вообще не следят" - эта фраза не соответствует реальному положению дел, ведь для отдыхающих в лагерях проводится много мероприятий, на которых работники следят за детьми, как на вышеупомянутой дискотеке. Такое резкое и явно излишнее обобщение является порочащим.

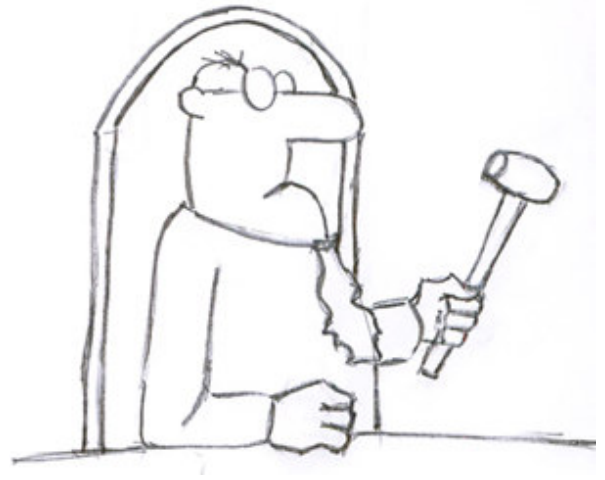
В заключении, защита просит суд руководствоваться здравым смыслом и логикой, ТОО не признаёт себя в несоблюдении договора, и просит удовлетворить иск ТОО о возмещении убытков в результате порочащей статьи, в размере 50 000 крон, и предписать госпоже Мартин написать статью-опровержение.

Решение суда:

Суд постановил удовлетворить иск госпожи Мартин о возмещении оплаты за лагерь в размере 2740 крон и отклонить иск о возмещении морального ущерба. В вынесении данного решения, суд руководствовался тем, что действительно имеется факт того, что Анне и Мареку удалось сбежать с дискотеки и они отсутствовали в течении некоторого времени. Если уж работники лагеря упустили ребят из виду, то лагерь хотя бы мог предупредить мать о произошедшем инциденте, так как его нельзя назвать нормальным. Поскольку непосредственно половое сношение, действительно, является личным делом Анны, и она был проинформирована о последствиях, то вина по причинению психологической травмы лежит только на самой Анне и её спутнике Мареке.

Кроме того, суд постановил отклонить иск о возмещении убытков со стороны ТОО и предписывает опубликовать в газете N краткое содержание заседания и решение суда по данному делу.

Учитывая психологически тяжёлое состояние матери, её искреннюю веру в собственную правоту, сложное положение в семье, суд считает неправомерным осуждать госпожу Мартин в резкости суждений. Однако, по мнению суда, сама газета N несёт ответственность за публикацию такой статьи. Именно поэтому суд считает логичным размещение в прессе всех позиций и предоставление читателям объективной информации по данному делу и решению суда.

Судья выносит решение